REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numér de Dumineca 43).

„GAZETA" iese în fiăcare ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.

Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 corónе. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 236.—Anul LXV. Brașov, Sâmbătă 26 Octomvrie (8 Noemvrie). 1902.

Din causa sfintei sěrbătorĭ de mâne, Sâmbătă, Sf. Dumitru, ḑiarul nu va apăré până Lunĭ séra.

Semne îngrijitóre.

(a) S'a întîmplat ceva, care este cunoscut deja cetitorilor noștri de tóte ḑilele, dér care nu póte rĕmâné ascuns nicĭ înaintea cetitorilor numĕrului de Duminecă.

In numĕrul de ḑi în mai multe rîndurĭ ne am ocupat cu ceea ce s'a întîmplat, sub diferite titlurĭ, ca: „A perit rușinea!" „Lipsă de demnitate națională!" și „Un cas simptomatic".

Ce s'a întîmplat, va întreba fiecare dintre cetitorĭ și de bună sémă i-se va strînge inima de durere, temĕndu-se sĕ nu fi dat vr'o pacoste mare peste capul nostru.

Din pĕcate nu putem tăinui, că în adevĕr mare pacoste a dat peste capul nostru.

Vestea tristă ne vine din Sĕlagiu și o vom cuprinde în puține cuvinte, precum urméză:

Invĕțătorul din Periceiŭ, Vasilie Olteanu, a fost tras în cercetare disciplinară de către mai marii lui bisericescĭ din Gherla, de bună sémă pentru-că o fi fost la mijloc vr'o pricină, căcĭ numai așa din senin nu se légă nicĭ vlădicia de învĕțătorĭ.

Ce sĕ vedĭ însĕ? Când vine lucrul la cercetare, nu scim cum și prin ce împrejurare, solgăbirĕul Tarpai Miklos din Șimleu, vine și el, sĕ se amestece în daraverile persónelor bisericescĭ și sĕ sară în ajutorul lui Olteanu. Se ḑice, că în urma intervenției solgăbirĕului a și scăpat de pedépsă.

Olteanu fiind și vice-președinte al reuniunei învĕțătorilor, se apucă sĕ convóce la adunare pe mai mulțĭ învĕțătorĭ și adunându-se așa la olaltă, propune sĕ se voteze solgăbirĕului mulțumită, pentru-că a sărit în ajutorul lui Olteanu și mulțumita acésta sĕ se facă în limba ungurésca, sĕ se publice în gazeta ungurésca din Zĕlau, care este fóia oficială a comitatului și sĕ fie subscrisă de toțĭ învĕțătorii, câțĭ erau de față.

Și au scris mulțumita, și au iscălit'o 21 de învĕțătorĭ.

Acuma sĕ vedețĭ ce scriu numiții învĕțătorĭ în mulțumita aceea:

Ei își esprimă înainte de tóte adînca recunoscință față cu solgăbirĕul pentru că cu energie și curagiu a sărit în apĕrarea colegului lor și din gratitudine pentru acésta nobilă apĕrare, făgăduesc din partea lor multe și mĕrunte.

Ei făgăduesc în fața lumei și a țĕrii, că vor lua parte în primul rînd de bătaie „la rĕsboiul acela crâncen cultural, care s'a pornit acuma pentru recucerirea Ungariei" (adecă la campania de maghiarisare) și că vor îndemna și pe alțĭ colegĭ ai lor sĕ facă tot așa, căcĭ ei au deja destulă minte, „ca sĕ cunóscă și sĕ vadă, carĭ sunt adevĕrații lor binefăcĕtorĭ."

Dér și până se vor încinge și sufulca bine pentru acest rĕsboiŭ, își esprimă încă odată mulțumita lor adêncă față cu apĕrătorul învĕțătorilor, d-l solgăbirĕu, și își încheie manifestul cu cuvintele:

Sĕ trăéscă toți aceia, carĭ își dau silința a ne libera din cătușile conaționalilor noștri!

Iscăliți erau pe acest document ne mai pomenit următorii: *Barna* din Doba, *Pop* din Giumelciș, *Hengye* din Recea, *Kovács* din Cehalul-român, *Pop*, *Pokola*, *Maroșan*, carĭ nu spun de unde sunt, *Ciupe* din Stârciu, *Oros* din Marin, *Galgó* din Halmoșd, *Graur* Dănilă, bĕtrânul, din S. Giurtelec și *Graur* Dănilă tinĕrul, din Maladia, *Flonta* din Bădăcin, *Ghile* din Pria, *Bruckental* din Marca, *Bogdan* care nu spune de unde e, *Cordis* din Chiuescĭ, *Oegariu*, din Cehiiŭ, *Talpos* din Giorocuta *Pașca* din Siciu și *Gozmen* din Fetindea.

Aceștia sunt așa-dér cei douĕḑecĭ și unu de învĕțătorĭ, carĭ nu s'au rușinat a-șĭ scrie numele sub un manifest, în care se obligă, că vor lupta în primul rînd pentru „recucerirea Ungariei" și care se sfîrșesce cu o urare de „Sĕ trăiéscă!" la adresa tuturor acelora, carĭ îi vor scăpa din jugul, în care, ei ḑic, că i-a băgat — Biserica românéscă și neamul românesc.

Mare amărăciune ne-a cuprins sufletul, când am vĕḑut acéstă rĕsvrătire față cu biserica și neamul nostru din partea acelora, carĭ ar fi chemațĭ sĕ lumineze poporul și sĕ-l conducă pe calea cea adevĕrată la isvorul culturei naționale!

Nu e destul, că poporul nostru aduce atâtea jertfe pentru întreținerea școlei și a învĕțătorilor, nu e destul, că după tóte greutățile și birurile, câte le plătesc Românii față cu statul, comitatul și comuna, ei își trag bucătura de la gură, ca sĕ pótă plăti salare învĕțătorilor, pentru-ca sĕ le lumineze tinerile odrasle! Acuma trebue sĕ vedem, cum fiiĭ neamului și ai Bisericei române se întorc în potriva mamei lor și sĕ declară gata a o vinde.

Admitem, că și învĕțătorii vor fi avênd greutățile lor și că póte le-ar plăcé mai bine, sĕ aibă plată mai mare, pe care sĕ o plătéscă statul, mai regulat, decât o póte plăti bietul popor. Dér care dintre Românĭ nu are a se lupta cu greutățĭ? Óre preoții nu se nĕcăjesc și ei cum pot, ținênd adese-orĭ și ei de córnele plugului și răbdând neajunsurĭ nenumĕrate? Urméză de aicĭ, ca ei sĕ părăséscă sfântul altariu și sĕ-l vîndă strĕinului, décă acela îi ofere mijlóce materiale mai îmbelșugate?

Invĕțătorii vorbesc de luptă.. Fórte bine! Adevĕrata și nobila luptă nu póte sĕ fie, decât aceea, pe care ar face-o spre binele neamului și al Bisericei românescĭ, căcĭ orĭ unde s'ar înrola ei în altă parte, n'ar fi, decât nisce nemernicĭ simbriașĭ, dér nicĭ decum luptătorĭ adevĕrațĭ.

Orĭ care ar fi fost motivele faptei nesocotite a celor 21 de învĕțătorĭ sĕlăgenĭ, noi așteptăm, ca recunoscêndu-șĭ greșéla, sĕ se pocăéscă și sĕ se întórcă la cele bune, orĭ—sĕ arate cu date concrete în foile românescĭ, carĭ anume au fost motivele resvrătirei lor contra Bisericei și neamului, ca sĕ pótă judeca publicul românesc causa în merit.

Noi scim, că tocmai în Sĕlagiu inteligența atât cea bisericéscă, cât și cea mirénă întotdéuna a sprijinit din tótă inima atât materialicesce, cât și moralicesce interesele învĕțătorilor și ne mirăm din cale afară, că tocmai de acolo ne vin acum veștĭ așa de triste.

Décă numiții învĕțătorĭ, nicĭ nu vor arăta date concrete bine dovedite de prigonire din partea preoților séu a inteligenței mirene, nicĭ nu se vor întórce cu pocăință la sînul mamei lor, ocărîte pe nedreptul, — nicĭ un minut sĕ nu mai stea la îndoiélă și sĕ-șĭ ia catrafusele, lăpĕdându-se cu desăvêrșire de noi și trecênd în alte tabere, unde cred, că serviciile lor vor fi mai bine apreciate.

Uscăturĭ nu ne trebue!

Proiecte militare nouĕ. Se scie, că guvernul a retras proiectele privitóre la chemarea reserviștilor de întregire și înrolarea lor pentru serviciu activ de 2 respecive 3 anĭ. In locul acestor proiecte guvernul a presentat erĭ dietei alte proiecte nouĕ prin carĭ se stabilesce înmulțirea contingentului armatei cu cel puțin 20.000. Diarele opoziționale maghiare agită viu în contra acestor proiecte și amenință cu obstrucțiunea, ér una din foile guvernamentale rĕspunde cu amenințarea, că pentru casul când s'ar face obstrucțiune în dietă, guvernul va disolva camera. — Noi credem, că amenințările acestea sunt un simplu foc de artificiu, și că nicĭ din pretinsa obstrucție, nicĭ din disolvarea camerei, nu se va alege nimic.

Alte proiecte de legĭ. Ministrul president *Szell* a presentat dietei 5 proiecte de legĭ nouĕ: regularea afacerei pasapórtelor, organisarea poliției de stat la granițe; înființarea a trei cercurĭ nouĕ gendarmerescĭ; despre emigrare și imigrare și despre stabilirea și petrecerea strĕinilor în țĕră.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Frumósa lumii.

De M. Eminescu.

Apoi poveste, poveste, Dumneḑeu la noi sosesce, că înainte mult mai este. Era odată un vênător și avea trei copii și era sĕrac-sĕrac, cât avea, cu atât se ținea, că împușca câte-o păsĕruică, o vindea, și atât era hrana lui, sĕracul. Acu era o pădure pe acolo pe aprópe, de-i ḑicea pădurea négră. Ș'o apucat ómenii din satul acela a ḑice, că nu póte sĕ se apropie nime de pădurea ceea. Ș'așa era (de) părăsită, că ḑiceau că la miedul nopții vin dracii.

Acu bietul om ist sĕrac a ḑis într'o ḑi către femeia lui: Mĕi femeie, tot o mórte am sĕ mor, én sĕ mĕ duc în pădurea ceea, sĕ vĕd ce-oi găsi acolo. Așa i-a făcut nevasta o turtă în traistă și s'o pornit d'o luat pușca în spate. Ajungênd el acolo, lui îi era fórte frică... dér pe omul sĕrac sĕracia îl împinge a-se duce orĭ unde, ca sĕ câștige.

Écă mergênd el așa ajunge de un copac înalt și stufos strașnic, nu sciu cum s'o fi chemat, și vedea o pasĕre așa de frumósă, — era de aur. Acu el ce sĕ facă ca sĕ n'o împusce, s'o pótă prinde, că vênḑêndu-o vie, mai multe parale ar fi luat. Alungând el prin copac, ea se virî într'o bortă... ș'o prinde. El n'o mai stătut către nópte, că s'o temut de dracĭ, ci o luat pasĕrea ș'o venit acasă și-o făcut o cușcă bună și puse pasĕrea în cușcă.

Acu în ḑiua ceea, în care a prins'o, era Sâmbăta și Duminecă diminéța s'a ouat un ou. Da el ḑice: Ei mĕi femeie, eu n'oi vinde pasĕrea asta, că ea sĕ ouĕ și eu voiŭ avé câte un ou și m'oi hrăni din ḑi în ḑi. El ia oul și se duce în têrg și-l întrébă negustorul, ce ai de vêndut și cât cerĭ? — Am un ou și cer o miie de lei. Dér un jidan ḑice — tot ei îs mai intregĭ! — ia sĕ vĕd oul. Când vede oul cel de aur — facea mai mult de cât o miie de lei — îi dă miia de lei. Cumpĕră cele trebuinciósе pentru copii și femeie și se duce acasă. Da pe gușa pasĕrii era ceva scris, da omul nu scia carte.

Când în a doua Duminecă ér s'a ouat un ou de aur. Și el s'o dus și ér a cerut o miie de lei. De sĕ iai séma d ta, că tot jidanul cela i-a eșit înainte!

In a treia Duminecă, când s'o dus, omul o pus pe gândurĭ pe jidan. Și s'o gândit așa jidanu, l'o întrebat unde șade, sĕ se ducă sĕ vadă de unde are el ouă de aur. Vine jidanul, dér el ținea cușca în colțul casei. Cum o intrat jidanul în casă — el scia carte — odată își aruncă ochii în fundul casei. Pe gușa pasĕrii așa scria: „Cine 'mĭ mănâncă inima, are sĕ fie împĕrat, care o mânca rînza, de câte-orĭ s'o trezi pe nópte de-atâtea orĭ are sĕ găséscă câte-o pungă de banĭ sub cap, Cine-o mânca maiurile, are sĕ fie om cu noroc în lume, orĭ unde-o merge el, orĭ ce pas ar face el tot cu noroc are sĕ fie". Acu jidanul — tot cu dușmănie asupra creștinului.

— „Vinde-mĭ mie pasĕrea".

— „N'o pot jupâne. Asta-i pentru mine și pentru copiiĭ mei".

In sfîrșit cât s'o pus jidanul, n'o vrut bietul om s'o vêndă

Vênătorul a doua ḑi s'o sculat de diminéță și s'o dus cu pușca după vênat. Da jidanul șiret — și femeia d'a nóstre, próstă, — ḑice așa femeii: „Nevastă, ce sĕ trăescĭ cu un om așa de sĕrman, vin' sĕ te iau eu, că eu te-oi ținea bine și ți-oi ține și copiiĭ".

Da femeia ḑice: „Décă te-i boteza"! Apoi, ḑice, cum la noi nu se póte sĕ se despărțéscă. Da jidanul ḑice: „Lasă-l pe mâna mea, că eu îl omor până mâne" Îi dă nu sciu ce, sĕ omóre omul. Da-acolo ḑice așa: „Femeie, te-oi lua, dér mai întâiŭ taie-mĭ pasĕrea și mi-o frige. Da sĕ nu lipséscă nimica din pasĕre, s'o mâncăm acu".

Și femeia, dobitócă, ea s'a potrivit. A tăiat și a fript pasĕrea ș'o pus'o pe vatră, o strîns'o și ea ese din casă cu trébă

Cestiunea naționalităților în dietă.

In ședința de Miercurĭ a dietei unguresci, la ordinea ḑilei fiind desbaterea asupra proiectului de indemnitate, s'a vorbit érășĭ mult despre bietele naționalitățĭ. Guvernul a fost aspru combătut pe tema acésta de către faimosul deputat kossuthist Bela *Komjathy*, care nicĭ-odată n'a scăpat ocasia, de a năvăli cu tótă furia în potriva neamurilor nemaghiare din țera acésta. Noi vom da în resumat acésta parte din vorbirea lui Komjathy, pentru-ca sĕ se vadă cu ce arme luptă representanții șovinismului contra milióneler de cetățenĭ nemaghiarĭ ai patriei comune:

Komjathy Bela începe prin a spune, că în discursul prin care ministrul-president *Szell* a ocupat scaunul de șef al guvernului, n'a dat nicĭ un program cu privire la aceea cum s'ar puté resolvi cestiunea naționalităților din punct de vedere al întăririi rassei maghiare. Oratorul l'a interpelat, ca sĕ-i deá ocasie a-se declara în cestiunea acésta, însĕ ministrul-president a tăcut. Abia la 1900 s'a auḑit glasul lui Szell în privința acésta. A spus atuncĭ vorbe frumóse, dér declarațiile luĭ au rĕmas numai vorbe, căcĭ și-a uitat a fixa ținta, ce trebue s'o ajungă, și n'a stabilit mijlócele cu carĭ sĕ se realiseze scopul.

Resultatele s'au vĕḑut. De-odată și 'n întréga țéră *naționalitățile s'au ridicat, ca sĕ asedieze clădirea statului național maghiar* (O voce din stânga: *Hotărîrea comitatului Brașov*). Vĕ mai aduceți aminte de afacerea *școlelor din Brașov*, față cu care ministrul president a luat o astfel de posiție, încât am fost silit sĕ combat politica lui de naționalitate. (Oratorul vorbesce amĕnunțit despre afacerea acésta). Am arătat atuncĭ asupra consecuențelor, ce le-au tras naționalitățile din declarațiile d-lui ministru-president, că adecă el pășesce pe urmele tradițiilor partidului deakist. Eu sunt contrarul acestor tradiții și nu pot permite (auḑi colo!) ca în Ungaria pe teren de naționalitate sĕ se refere cine-va la tradițiile partidului deakist, căcĭ scițĭ și d-vóstrĕ, carĭ sunt resultatele acelor tradiții: crearea *legei de naționalitate* și *autonomiei bisericescĭ și școlare* gr. or. române și sârbescĭ.

Acésta a adus cu sine atuncĭ, că au venit aicĭ numĕrul cel mare de deputațĭ naționaliștĭ, ca sĕ fie un viu protest în contra a tot ce e maghiar și ca sĕ represente negațiunea vie față de supremația statului maghiar. Și atuncĭ însĕ d-l ministru-president a năvălit asupră-mĭ cu tótă oratoria de care e capabil și majoritatea l'a aplaudat furtunos. La 15 Februarie (1900) am adus érășĭ în discusiunea cestiunea naționalităților și mĭ-a combătut cu dăbicie tóte afirmările. Am tăcut un timp óre-care, însĕ am urmărit cu atențiune evenimentele, și așĭ fi fericit, décă a-șĭ puté sĕ vorbesc aḑĭ în tonul pocăinței, dér n'am nicĭ causă, nicĭ drept a-o face acésta.

De ce? Étă o spun prin scurte cuvinte: Toțĭ ómenii gânditorĭ în Ungaria, fără deosebire de partid, sciu și simt, că *nicĭ odată Ungaria n'a fost, față cu naționalitățile, într'o situație mai periculósă ca aḑĭ*, după treĭ anĭ de guvernare a d-lui ministru-president.

Guvernul a confirmat în posiția de episcop în Neoplanta pe Mitrofan *Sevicĭ*, care nu scie ungurésce. Tot sub era lui Szell s'a întêmplat că fișpanul *Zako* Milan și-a ținut vorbirea de inaugurare în limba sêrbéscă, pe când funcționarului de stat numai în limba oficială a statului este iertat a vorbi. Tot acest spirit s'a manifestat și cu ocasia discursului inaugural, ce l'a ținut fișpanul din *Arad*, care a declarat, că va respecta *drepturile naționalităților*. Unde esistă în Ungaria drept de naționalitate? Aicĭ sunt numai drepturĭ cetățenescĭ. Astfel sunt fișpanii erei nouĕ.

Guvernul nu urmăresce cu atențiune ceea-ce se scrie în pressa naționalităților; în biroul de pressă al ministrului president nu se află traducĕtor din limba slovacă: Szell Kalman când a venit la guvern a desființat secția naționalităților, numai ca sĕ dea o lovitură vechiului sistem.

Szell Kalman: Eu am voit sĕ dau o lovitură? La asta voiŭ rĕspunde.

Komjathy B.: Pe distinșii pricepĕtori ai politicei de naționalitate d-l ministru-president i-a concediat, a concediat și pe *Jancso* Benedek, pe care ar fi trebuit sĕ-l țină acolo unde a fost, ca sĕ facă și mai departe servicii marĭ intereselor naționale maghiare.

Societatea culturală română („Asociațiunea", pe care Komjathy o numesce „oláh kulturegylet") despre care orĭ-cine scie, că s'a înființat cu scop politic, ca acolo sĕ se fiérbă fermentul, pe care vréu sĕ-l folosésca în Ungaria contra rassei maghiare, n'avea banĭ, ca sĕ-șĭ înființeze o casă proprie. S'a adresat guvernului, care i-a dat concesiune pentru punerea în circulație a 100.000 losurĭ spre scopul înființării casei. Așa-dér din bunăvoința guvernului maghiar s'a întêmplat, că acéstă societate șĭ-a putut înființa casa (?!)

Ministrul-president a făgăduit, sĕ controleze mai strict *școlele naționalităților*. Acésta însĕ nu s'a întêmplat, tot așa precum guvernul n'a făcut nimic în afacerile naționalităților. De când Szell e la putere mișcarea naționalistă face stricăciunĭ și printre Șvabii din Bănat. Un semn trist pentru mișcarea naționalistă este și acela, că comitatul Neutra a fost silit sĕ trimită o auchetă specială pentru a studia referințele. Asta n'ar fi fost necesar, décă guvernul ar avé o politică de naționalitate hotărîtă și consciență.

Vorbesce apoi contra institutelor de banĭ românescĭ, slovăcescĭ, în legătură cu cestiunea Săcuilor, contra cărora guvernul nu face nimic. Se ocupă apoi de alegerea lui Mangra la scunul episcopesc din Arad și spune, că Mangra va ajunge încă sĕ între în camera magnaților, fiind-că guvernul român, Sturdza, a rugat pe ministrul de esterne sĕ mijlocéscă întărirea alegerei lui Mangra.

„Națiunea" nu, se încrede în politica d-lui ministru-president. „Națiunea" își teme supremația de rassă maghiară, își teme viitorul, și avem *fórte multe cause de a dispera*. Décă o politică ca aceea a d-lui ministru president va mai conduce afacerile nóstre, țera acésta va duce-o póte câteva sute de anĭ, *însĕ maghiarimea se ruinéză*.

Trebue întărit elementul maghiar: o astfel de politică vom sprijini-o cu toții. Contele Albert Apponyi a dat un apel în care spune, că maghiarimea în loc sĕ cucerésca la periferii, pierde ḑi de ḑi terenul. Apelul lui Apponyi este un memento, că *s'apropie ora când cestiunea naționalităților va isbucni cu întregul ei pericol*. Lucru trist, că Apponyi se vede silit a apela la societatea maghiară, căcĭ dela guvernul maghiar nimic nu putem aștepta.

*

In a doua parte a discursului sĕu Komjathy a combătut guvernul pe tema pactului vamal cu Austria. Inainte de a încheia, a ḑis: „Recunosc, că d-l ministru president este servitor fidel al domnului și regelui sĕu, după a luĭ convingere. După a nóstră convingere însĕ, nu-l servesce fidel fiindcă *acel rege* trebue sĕ-șĭ gândéscă, că națiunea acésta trebue sĕ trăéscă. Și décă trăesce națiunea, și coróna *lui* va străluci. Décă însĕ móre națiunea acésta, atuncĭ *și coróna lui trebue sĕ cadă în pulbere*. Décă d-l ministru-president e fidel față cu regele, sĕ spună *acelui rege*, că națiunea acésta vré sĕ trăéscă, și *mai bine sĕ cadă în pulbere coróna, dér națiunea maghiară trebue sĕ trăéscă*"....

Visita Regelui Carol în Bulgaria.

Visita regelui Carol în Bulgaria începe sĕ fie comentată și apreciată de streinĭ, ca avĕnd o însemnătate escepțională pentru politica din Orient.

Astfel ḑiarul „*Novosti*" scrie, că însemnătatea întâlnirei regelui Carol cu prințul Ferdinand la Rusciuc, dovedesce nu numai o îmbunătățire a relațiunilor româno-bulgare, ci chiar o schimbare probabilă în politica Orientului, lucru de care tótă lumea trebue sĕ se bucure.

„E de dorit, adaugă ḑiarul rusesc, ca cestiunea macedonénă sĕ se pótă resolva în mod legal și pacific, și ca statele balcanice sĕ formeze o ligă pacifică în interesul chiar al macedonenilor".

De asemenea și alte ḑiare ca „*Wiedomosti*", comentéză în mod favorabil acéstă visită.

*

Décă Rușii păstréză óre-care reservă în articolele lor, nu tot așa însĕ se petrec lucrurile și cu austriacii. Pressa din Viena, „*Politische Correspondenz*", „*Neue Freie Presse*", „*Wiener Tagblatt*", se întrec în laude pentru regele Carol și în complimente pentru prințul Ferdinand, că s'a convins în fine, despre adevĕrata cale ce trebue sĕ urmeze în conducerea destinelor Bulgariei.

„*Politische Correspondenz*", consacră un lung articol, în care arată, că fericirea Bulgariei constă în a-șĭ înțelege misiunea ce are, de a fi un stat de ordine și de liniște în Balcanĭ, și a lăsa cestiunea macedonénă pe séma marilor puterĭ.

*

In „*Bulgaria*", care este organul oficios al guvernului din Sofia, a apărut o notă, în care se spune, că la Sofia domnesce cea mai vie satisfacțiune pentru întâlnirea regelui Carol cu prințul Ferdinand; însemnătatea acestei întêlnirĭ e apreciată în sensul conservărei păcii în Orient și ca o dovadă de considerațiune a politicei personale de care se bucură prințul Ferdinand și guvernul bulgar, care vede în acéstă visită recunóscerea înțelepciunei sale, avĕnd de scop menținerea de relațiunĭ escelente cu statele vecine și îndeplinirea cu lealitate a datoriilor sale internaționale.

*

Regele Carol, cu miniștriĭ Sturdza și Brătianu și prințul Ferdinand, vor pleca în diminéța ḑilei de Mercurĭ, 30 Octomvrie, pe yactul bulgar, în susul Dunării la Samovitz, de unde își vor urma călĕtoria pe calea ferată până la Plevna. De aci regele Carol și miniștrii se vor întórce la Turnu-Măgurele.

*

Localitatea Samovitz, unde M. S. Regele Carol va merge de la Rusciuc, cu prilegiul visitei sale la Plevna, este un mic sat, situat în susul Dunărei, dincolo de Rahova și Nicopoli, în fața Islazului, de pe teritorul român.

Acéstă localitate a jucat un mare rol în timpul resboiului pentru independență, deóre-ce servea ca punct de sprijin trupelor române pe Dunăre, a căreia trecere s'a efectuat pe la Turnu-Măgurele, situat în apropierea Samovitzului. Distanța de aicĭ până la Plevna va fi percursă de augușții călĕtorĭ în trăsurĭ escortate de un escadron de cavalerie bulgară. M. S. Regele Carol cunósce fórte bine localitatea, de pe timpul resboiului, când a avut chiar ocasia sĕ o visiteze de mai multe-orĭ.

SCIRILE DILEI.

— 24 Octomvrie v.

„Cel ce a protegiat pe Valahĭ." Sub acest titlu insipid, ḑiarul „Ujsag" din Clușiŭ scrie următórele rĕndurĭ, carĭ fără îndoială sunt de natură a influința forurile judecătorescĭ:

„Sub acest titlu s'a făcut în diferite rĕndurĭ amintire în colónele ḑiarului nostru despre testamentul antipatriotic (sic.), lăsat

---

și copiiĭ tustrei întră'n casă. Ḑice unul dintrênșii: „Mĕi, tare mi-i fóme. Mama o fript pasĕrea ceia, hai sĕ mâncăm câte-o bucată" — „D'apoi déc'o fript'o jidanului, ne-o bate"! — „Hai sĕ mâncăm dinăuntru, că nu s'a vedea". Ia cel mare inima, cel mijlociu rînza, cel mic maiurile. Pasĕrea acu nu avea plată nimica, décă le mâncară acelea.

Dér copiiĭ după-ce au mâncat: „Mĕi, hai sĕ fugim, că ne-a bate". Și era o bortă în dosu casei și s'o vîrît acolo.

Vine jidanul. Dă la pasăre — cele nu-s dintrînsa. Apoi începŭ a striga, bate pe biata femeie. „De bună sémă o mâncat copiiĭ, căcĭ altul nime n'a fost în casă". Jidanul îndată strigă după copii, sĕ-i tae, sĕ mânânce el din copii. (Care din creștinĭ ar fi făcut asta!) l-a căutat, i-a căutat, în sfîrșit nu i-a găsit. Dac'o vĕḑut jidanul, că nu-s și nu-s s'o dus drumului — cruce de aur în casă — a lăsat și pe femeie și tot. Că el tot așa era sĕ facă, d'apoi Dumneḑeu a lăsat mai bine sĕ mânânce copiiĭ de cât dênsul — că Dumneḑeu nu dórme.

Acu acel mare o umblat cât o umblat și s'o făcut împĕrat pe țéra aceea. Acu unu aista era micușor de tot, tot la măsa ședea, ist care mâncase maiurile și pe semne unde avea sĕ aibă el așa mare noroc, tare era leneș. Cel ce o mâncat rînza găsia tot pungĭ de banĭ și se făcuse strașnic om de rĕu. Iĭ erau dragĭ numai petrecerile, sĕ iertĭ, mult îĭ erau dragĭ cocónele cele frumóse. Acolo strașnic era de frumósă una de-i ḑicea: *frumósa lumii*. La sóre te puteai uita, da la dênsa ba. Acu el tot umbla, că dór i-ar da-o boerul cela, da nicĭ că vrea sĕ i-o deie. Écă vine el acasă la măsa. — „Mamă, ce mi-s mie banii, décă nu pot lua pe ceaa ce mi-i dragă". Da măsa ḑice: „Dragu mamii, du-te și tot te-i puté întâlni cu ea".

Acu aist ce-o mâncat maiurile se juca în nisce ḑbulgărașĭ cu alțĭ băețĭ pe afară. Vine-un moșneg. — „Dragul moșului, ce facĭ tu pe aicĭ?" — „Ia mĕ joc, moșule". — „Hai cu moșu, că ți-oi da mere și pere". (Scii ca la copii). — Inșală pe băiat și-l ia cu dênsul.

Da acela era un vrăjitor grozav, — îngheța apa. Ș'acu el tot vrăja prin pădurea négră și a dat de ceva strașnic, care el nu putea face numai cu'n copil. Se duce acolo cu băiețu 'n mijlocul pădurii și dă de-o pétră mare. Dă câte de trei orĭ în pétră și se deschide pămêntul. Și el ḑice băiatului așa: Mĕi băete, dute pe scările astea într'acolo sub pămênt (avea nisce scărĭ) ș'ai sĕ cobori într'o grădină așa de mândră, ș'ai sĕ dai de-o căsuță acolo în grădina ceea, ș'ai sĕ intri în casă ș'ai sĕ vedĭ un horn făcut acolo și pe vatră ai sĕ vedĭ o cheie. Sĕ iei cheia aceea, s'o pui în brîu și sĕ vii înapoi la mine. Da na'țĭ și-o vergută de fier, că făr' de varga asta nu poțĭ intra (acolo era pe cea lume, ḑice-că.)

Băiatul se ia, merge încetișor și intră până în grădina ceea.

Da acolo așa era o mândreță, grădina cu póme de aur, în cât băiatul se mirat, când a intrat acolo și, sciĭ ca copilul, mai degrabă a alergat la pere și la mere de cât la cheia moșului. Sciĭ cum e tréba nóstră — era ĭcu cămeșă și cu curelușă bună încins, ș'o umplut sînul de mere și de pere. El se pornise sĕ iasă, când și-aduce aminte de cheie, (se duce) într'acolo ș'o ia, da cheia era strașnic de ruginită... Se ia băiatu încetișor, se suie ér pe sus sĕ iasă afară — că sciĭ d-ta că al bĕtrân deși avea putere, nu putea sĕ între în raiŭ, dér ăsta era copil.

Când a ajuns în gură sĕ iasă, moșnégul a strigat: Mĕi, nu eși! Dă-mĭ cheia. Băiatul ḑise: Ba lasă-mĕ sĕ ies întâiŭ afară.

— Ba nu te las.

— Nu-țĭ dau cheia.

— Am sĕ te omor.

— Omóră-mĕ, numai décă poțĭ.

— El face hanc cu piciorul în pămênt și se închide pămêntul.

Ce a făcut bietul băiat? Ia sĕ se întórcă și sĕ se ducă ér prin grădinile cele.

de repausatul Ioan *Petran*, advocat și fost fiscal al comitatului, care a lăsat pentru *scopuri culturale valahe* (va sĕ dică cultura valahă este eo ipso ceva antipatriotic?) cea mai mare parte a averii sale de peste 200.000 corone și care testament a fost atacat de rudele repausatului pe motiv de greșeli formale. Afacerea acestui testament nepatriotic, care la timpul sĕu a produs în tótă țéra mare sensație și indignare — după cum suntem informați din isvor autentic (megbiztató) a ajuns în stadiul, încât n'a mai rĕmas, de cât sĕ se pronunțe sentința de anulare. Cercetând dosarul, trebue sĕ relevăm cu plăcere cunuscințele vaste și activitatea conscientiósă a advocatului conducĕtor Dr. *Tábor* Sándor. Avem speranță firmă, că procesul pornit pentru anularea acelui testament „antipatriotic" și ajuns acum în stadiul final, — se va decide în favorul rudelor lui Ion *Petran*, care a trăit în mijlocul rudelor sale maghiare, cu a căror sprigin a fost crescut la școli maghiare și pe care toți Ungurii il credeau de adevĕrat maghiar. — Aici involuntar ne vine în minte bucuria neprăznică a diarului valah maghiaro-fag „Tribuna" care audind de numitul testament, a bătut la timpul sĕu cu mare sgomot toba, ca și cum în urma testamentului extorcat, ar fi și pus mâna pe un fond — nu tocmai de disprețuit — spre promovarea acțiunei lor antipatriotice."

Precum suntem informați representantul „*Asociațiunei*" în procesul acesta este d-l advocat Dr. G. *Ilea*.

Amintiri de la visita studenților italieni. Revista din Milano „*L'Illustrazione Italiana*", în numĕrul sĕu de la 2 Noemvrie publică trei frumóse tablouri, ca amintire de la visita studenților italieni în România. Primul tablou representă primirea entusiastă la Brăila. Al doilea pórtă titlul: „Studenții italieni și studenții români în costumuri naționale" ér al treilea: „Corda Fratres și artistele teatrului național din Bucuresci". Aceste tablouri sunt însoțite de elogióse aprecieri ale înfrățirei italo-române.

Intervenție diplomatică pentru un cioban. Dilele acestea trei ciobani din Covasna, trecĕnd granița românéscă, au întrat pe teritoriul țĕrii vecine distanță de vr'o 3 chilometri. Un pădzitor de graniță român a împușcat după cei trei ciobani și a nimerit pe unul, care a și murit pe loc. Solgăbirĕul din K.-Vásárhely a raportat telegrafic despre acéstă întâmplare ministrului de interne, care la rĕndul sĕu a însciințat pe ministrul de esterne din Viena. Acesta s'a adresat guvernului român cu rugămintea, ca sĕ facă cercetare. Imediat s'a trimis la fața locului judecătorul de instrucție din Buzĕu și doi medici, cari au făcut autopsia cadavrului.

O declarație a lui Mihailowsky. Ștefan Mihailowsky, președintele comitetului macedonean suprem din Sofia, a acordat un interesant interview unui redactor de la diarul „Neues Wiener Tagblatt", din Viena. In primul loc, Michailowsky se plânge, că a fost împedecat sĕ-și țină, în Viena, conferința anunțată.

Macedonenii, urmézâ președintele comitetului, nu voesc alt-ceva decât sĕ se pótă desvolta în libertate. Actuala mișcare macedoneană este seriósă și se va întinde cu putere în primă-vară. Macedonenii nu au nici o dușmănie contra sultanului, însĕ voesc emanciparea. Sunt încă în Macedonia 25 de bande, cari luptă. Până-ce aspirațiile Macedonenilor nu vor fi satisfăcute, nu va fi liniște în Macedonia.

Săcui cu perciuni. Sub titlul acesta diarul „Alkotmány" publică lucruri ne mai pomenite din Săcuime. In comuna *Bözöd-Ujfalu* (com. Odorheiului) trăiau 39 familii (170 suflete) de Sâmboteni între 749 de alți locuitori de diferite religiuni: catolici, greco-catolici, greco-orientali, reformați, unitari și jidovi. Din Sâmboteni (cari serbéză Sâmbăta, în loc de Dumineca) mai rĕmăseseră, cum am dis 170, cei-lalți trecuseră la catolici. Pe acești 170 i-a convertit în anul 1870 rabinul Wolfinger la jidovism și i-a tăiat împrejur, cu mari cu mici. In 30 de ani s'au înmulțit acești jidovi noui, încât ei formézâ confesiunea cea mai numĕrósă. In epoca maghiarisării celei mai crâncene s'a întâmplat deci, că o mulțime de Săcui s'au făcut jidovi, cari astădi încă pórtă costumul săcuiesc, dér au început sĕ vorbéscă jargonul galițian, pórtă perciuni la urechi și tițes pe piept. Jidovii aceștia sunt subvenționați de cătră comunitatea israelită din Budapesta.

Un urs puternic s'a putut vedé Luni în strada porții din Brașov înaintea unei blănării. Se înțelege, că ursul nu era viu, ci un urs mort de vr'o 10—12 ani, care avea lungimea de 2 metri 40 cm. Ursul fusese împușcat de un pădurar din Satulung. D-l Petru *Popovici* a cumpĕrat ursul și l'a trimis la Viena, spre a fi umplut.

Botezul unui jidov. In Paris a produs mare sensație dilele acestea botezarea unui diarist jidov cu numele Gaston *Pollonais*, care era redactor la „Gaulois", al cărui director este tot un jidov botezat, cu numele Artur Meyer. Pollonais, deși era jidov, în afacerea trădătorului Dreyfus a ținut cu naționaliștii.

Mulțămită. Din incidentul hirotonirei întru preot a nou alesului nostru paroch Constantin Proca, d-l comerciant din Brașov *Ioan Bidu* a dăruit sf. nóstre biserici din Rĕșnov, un rĕnd de vestminte preoțesci cu tóte cele aparținĕtóre serviciului divin în valóre de 200 cor., în loc de parastas de șése sĕptĕmâni și jumĕtate de an reposatei iubitei sale soții Teodora I. Bidu; — pentru care dar, esprimăm și pe acéstă cale mulțămita nóstră marinimosului donator. *Rĕșnov*, 15 Oct. v. 1902. — *Comitetul parochial.*

Societatea „Liedertafel" din Bucuresci își serbéză astădi jubileul de 50 de ani a esistenței sale. Din Brașov au plecat la acest jubileu vr'o 100 de persóne, membri societății „Männergesang-verein".

Camera advocaților din Sibiiu a șters din registrele camerei pe d-l Dr. Nic. *Vecerdea*, la propria sa cerere.

Călugări din Palestina. Mai deunădi vĕdurăm prin Brașov nisce individi murdari, îmbrăcați în haine sdrențóse de călugări și cari spuneau, că sunt din Palestina. Scieau și românesce. — Ne aducem aminte, că mai anii trecuți au mai fost prin Transilvania nisce șarlatani, cari spuneau lucruri miraculóse de la sf. mormênt, cum vine în nóptea învierii foc din ceriŭ și aprinde candela dinaintea altarului și altele de felul acesta. Ómenii ascultau cu evlavie, ce spuneau „călugării" și le dedeau bani. In Sĕlagiŭ apoi a fost surprins unul din ei, cum își făcea nóptea rugăciunile — cu cornul în frunte. Așa numiții călugări, nu erau decât nisce șarlatani evrei...

Un cuțit în mâna mortului. In Jászberény a murit mai deunădi după lungi suferințe Mihail Bonis. In timpul bólei sale, s'a întêmplat mai de multe-ori, că Bonis leșina și stătea țĕpăn câte 24 óre. Familia credea, că e mort. Din causa acésta se temea, sĕ nu-l îngrópe de viu, de aceea a lăsat cu limbă de mórte ca sĕ-i țină priveghiŭ cel puțin 70 de óre și când îl vor înmormênta sĕ-i pună și un cuțit ascuțit în mână, că decă s'ar întêmpla sĕ-l îngrópe de viu, sĕ aibă cu ce sĕ se sinucidă în mormênt. Mihail Bónis a murit dilele acestea și familia i-a împlinit dorința, l'au priveghiat 70 óre și i-au pus un cuțit în cosciug.

Un joc primejdios. Dimitrie Popovici, în etate de 22 ani, și Vasile Cocota, în etate de 18 ani, amêndoi din Tincova, s'au dus în diua de 4 Noemvrie la tîrg sĕptĕmânal în Timișóra. După-ce și-au isprăvit ce au avut de isprăvit, se aședară pe carul lor ce stătea în piața finului din Fabrik. Popovici scóse un revolver și a început sĕ manipuleze cu el atât de imprudent, încât revolverul se descărcă și trecu pe lângă capul lui Cocotă. Acesta a scăpat cu viéța, dér i-a sărit o țandără de plumb în ochiul drept. Cocotă a fost dus la spital, unde i-s'au dat ajutórele medicale, însĕ puțină speranță de vindecare este, așa că nenorocitul de sigur își va perde ochiul.

O căsĕtorie morganatică. Diarul „Neue Freie Presse" primesce din Petersburg amĕnunte asupra bruscei concedieri a marelui duce *Pavel Alexandrovici*, din armata rusĕscă. Se scie, că acest principe imperial, unchiu al Țarului, deținea comandamentul corpului de gardă și avea și distincțiunea de aghiotant general al Țarului. După corespondentul diarului vienes, mĕsura severă luată de Țar, față de unchiul sĕu, e o sancțiune a căsĕtoriei morganatice a marelui duce Pavel Alexandrovici cu o dómnă Pistelkovn. Cununia a fost celebrată în Italia la Livorno. Soții se află acum la Paris, unde marele duce se arată pretutindeni în localurile de spectacol cu soția sa.

Fanatism religios. Din temnița din Seghedin — scrie „Drapelul" — a eșit deunădi un om cu numele Trifon Țaran, după-ce 7 ani a stat acolo închis. Țaran după-ce și-a făcut serviciul militar, a trecut la confesiunea Nazarenilor. Când apoi l'au chemat ca reservist la deprindere de arme, n'a mai voit sĕ prindă arma în mână. Din pricina acésta l'au condamnat la închisóre, unde a stat 7 ani întregi și de unde abia acum a eșit, după-ce a venit vremea sĕ fie trecut la glotași și deci sĕ nu mai fie chemat la deprindere de arme. In mai multe rĕnduri îl provocaseră cei de la miliție sĕ se supună legilor militare și sĕ prindă arme, dér Țaran a rĕmas neinduplecat și a stat mai bine de 7 ani în temniță.

Teatru de diletanți în Brașov. Tinerimea română din Brașov (Scheiŭ) va da o representațiune teatrală împreunată cu dans, Dumineca în 3 (16) Noemvrie în sala de concerte (Redută). Jumĕtate din venitul curat este destinat pentru „Masa studenților români din Brașov" și jumĕtate „Bisericei sfintei Treimi (Tocile)" pentru renovarea picturei dinlăuntrul bisericei. Inceputul la 7½ óre séra. Intrarea: de persónă 1 cor. 20 bani, Balcon (loc numerotat) 2 cor., pentru stud. 80 bani. Biletele se pot căpĕta la d-nul D. Eremias, la N. Ciurcu, la Casina Română și séra la cassă. Ofertele marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor publica.

Organisarea prelegerilor poporale.

Cestiunea prelegerilor poporale economice este o cestiune de mare importanță și deocamdată singura, care s'ar puté deslega, credem cu succes.

Plugarul nostru mai mult de cât alte clase sociale, are trebuință de povețe înțelepte pentru a puté sĕ apuce pe calea progresului și a'și ușura greul vieții; căci de fapt greutățile sunt deja multe și mari și ele cresc pe di ce merge. Astfel, că în urma acestora agricultorul copleșit de nĕcasuri nu este neaplecat de a asculta povețe folositóre; cu atât mai mult, că lui în cea mai mare parte îi lipsesce posibilitatea de a-se cultiva însuși prin cetire, din causă că séu nu scie carte și decă și scie n'are la îndemână biblioteca, din cari sĕ-și stîmpere setea de sciință.

De altă parte vede și plugarul că timpul iernei este din sémă afară prea lung pentru odihnă și recreațiune fără nici un folos practic, ba din contră nu arareori împreunat cu pierderi ireparabile.

Când colo era închis pământul, nu mai era mândrețea ceea. Incepe băiatul a plânge Plângênd așa îi trécă mânile. Șterge pe varga ceea, ce i-o dat'o moșnegul, și vine un om. Omul cela era de fier. Era duh necurat. „Mĕi băete, cine te-o adus pe tine aici?"

— Écă cum și écă cum — spune băiatul tot.

— Eu te-oi scóte băiete, da întâiŭ sĕ-mi frigi vre-o două-deci de vaci, sĕ am de mâncat pe drum, când te-oi duce. Fuge el și-l pune pe băiat după cap și pune pe o (parte) 20 de vaci fripte și pe alta câte-va poloboce cu apă, cu vin — cu ce-o fi făcut nu sciu — și băiatului îi dă un cuțit ș'o ulcică. Când mi-a fi fóme sĕ tai cu cuțitu din carne, sĕ-mi dai sĕ mănânc, și când mi-a fi sete sĕ-mi dai cu ulcica apă. Și merge el merge, di și nópte tot merge, de cât așa era de întunerec de nu zăreai fir de colb, — décă era sub pământ Se apropiau vacile de gătit de mâncat și apa de bĕut. Da duhul cel necurat i-a dis așa:

— Décă tu 'i avea noroc, sĕ nu gătesc demâncatul și apa nu te voiŭ mânca, dér déc'oi găta, te mănânc. Ia uită-te tu în sus, vedi sórele? —

— Il vĕd cât o zare de chibrit —

Merge el și când sosesce, numai o jumĕtate de vacă. Ia uită-te în sus, cât îi sórele de mare?

— Il vĕd pe jumĕtate.

— E, apoi tot mai am o bucată bună!

— Când acu era apróре de eșit afară demâncatul se gătase, apă tot mai era. „Dă-mi de mâncat că mi-e fóme! Băiatul ce sĕ facă? el? Ia cuțitul și-și tae o bucată de pulpă și-i dă apă și pornesce ér. Écă a eșit pe céstă lume. Când il pune jos: „Sĕ-mi spui drept de unde mi-ai dat de mâncat la urmă? — „Drept ți-oi spune, pulpa mi-am tăiat" — „Drept sĕ-ți spun, sĕ fi sciut că-i așa dulce, nu te mai scoteam." „Acu nu mĕ poți mânca, aci e largul meu și strîmtul tĕu". — „Décă esci prea bun lui Dumnedeu nu te lasă sĕ te mănânc!"... Și omul se făcu nevĕdut.

Da băietul era săracul flămând, da el uitase că are merele cele 'n sîn și cheia cea. Sĕ ia el și alérgă s'ajunge la casa mâni-sa. Da scii d-ta, el era leneș, da era de duh, nu așa... Intră 'n casă, da mâsa era săracă strașnic că scii d ta, că boerul când ajunge la mărire nu dă pe biata mâsa s'o ție, deși era împĕrat.

— „Mamă, n'ai vre-o bucățică de lumînare s'o aprind?"

— Am dragu mamii de la Paris!

— Aprinde luminarea! Da el dice: „Dómne mamă, tare mi-i a mânca. Am nisce pere și nisce mere, acu m'a durea la inimă sĕ mănânc!" Da el n'o luat, săracu, că ele erau de aur. Le-o svêrlit sub o laiță.

— Mamă, mai am o cheie, de cât tare-i ruginită, mai șterge-o și vinde-o și cumpĕră-mi o pâne.

S'o apucat a o freca o lécă ș'o întrat 5 ómeni de fier în casă.

— Ce vreți stăpânilor? (Era cheia iadului, puteai face cu dracii ori-ce).

Femeia strașnic s'o înfricoșat de dânșii dér băiatul îndată s'o priceput. „Masă vrem și vin bun". Indată o vinit nisce sufragii ș'o pus masă și ce n'o pus! — Și după ce a ospătat ei bine o strîns aceia și s'o dus. „Ei mamă, cheia asta o stăpânesc eu!"

Acu se făcuse holteiŭ bun de însurat „Mamă, eu am audit de fata împĕratului, e frumósă, mĕ duc s'o iau eu".

— Dragu mamii, tu ca băiet așa sĕrac sĕ iai pe fata împĕratului? Ce mai vorbesci nebunii?

— Décă vréu așa? Dute, mamă, staroste.

— Da cum dragul mamii sĕ între acolo?

— Dute mamă! (El o mână).

— Cum sĕ mĕ duc cu mâna gólă?

— Ia vedi merele și perele cele n'o putredit? Du-i-le acelea!

Terenul este deci pregătit și încât se referă la popor tóte condițiile sunt date, ca prelegerile poporale sĕ se pótă începe.

Urméză, că cei chemați sĕ inițieze prelegerile în cadrul statutelor Asociațiunii pentru lit. cult. popor. român.

Acésta este deocamdată calea cea mai potrivită pentru ajungerea scopului și pe acéstă basă se póte clădi în viitor cu succes în direcțiune economică și culturală.

Etă modalitatea:

Comitetul fiecărui despărțămênt constă din un președinte și 4 membrii aleși, apoi din toți membrii fundatori și pe viéță ai Asociațiunei, domiciliați pe teritoriul despărțămêntului. Sunt multe despărțăminte, în cari numĕrul membrilor fundatori și pe viață se ridică până la 10 și chiar 20. In aceste despărțăminte comitetul sĕ compune deci din un numĕr frumos de membrii.

Décă acum fie-care membru al comitetului s'ar angaja sĕ țină numai 2 prelegeri în timpul iernii, în acest cas într'un singur despărțămênt s'ar puté ţiné mai multe prelegeri de câte sĕ țin adi în tóte adunările cercuale ale despărțămintelor. Și acésta ar fi un pas frumos spre progres.

Dér nu trebue sĕ ne basăm numai pe concursul membrilor fundatori și pe viéță din comitet; ci ar trebui sĕ se angajeze în aces scop și alte persóne: preoți, învĕțători notari, proprietari, advocați, medici, funcționari de bancă, etc. Puteri capabile și doruice de muncă se găsesc, numai inițiatorul sĕ nu lipséscă și scim că nici aceștia nu ne lipsesc

Deci acum la începutul iernii, fie-care comitet din despărțĕmênt ar trebui sĕ țină o ședință, imediat sĕ angajeze persónele, cari sĕ țină prelegeri, sĕ stabiléscă programul de acțiune, sĕ fixeze comunele unde sĕ se țină prelegerile și timpul când sĕ se țină.

Ca dile de prelegere se vor alege la început Duminecile și sĕrbătorile.

Comitetul va esmite în fie-care comună câte un delegat al sĕu (membru ales al comitetului, ori membru fundator séu pe viéță), sub al cărui presidiu se va ţiné intrunirea. Acest delegat va avé de ajutor cărturarii din comună, eventual cărturarii din comunele învecinate. In chipul acesta s'ar puté ţiné cu ocasiunea fie-cărei întruniri 2—3 prelegeri, cari ar rĕspândi lumină în massa poporului, și tot-odată s'ar puté înființa agenturile prescrise în statutele Asociațiunei și eventual biblioteci poporale.

(„Rev. econ.") +

Adunări de învĕțători.

(Convocări.)

Despărțămêntul „Morlaca" aparținĕtor „Reuniunei învĕțătorilor gr. cat. din archidiecesa gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș", în sensul §-lui 21 din statute *își va ţiné adunarea ordinară de tómnă în Sĕcueu la 22 Novemvrie st. n. a. c.*

La acéstă adunare cu tótă stima sunt învitați și rugați a participa membrii ordinari și ajutători, precum și toți binevoitorii și sprijinitorii progresului poporal, pe lângă următorul program:

1) Participare în corpore la serviciul divin la 8 óre a. m. 2) Lecțiune practică ținută de Ioan Stefan învețător. 3) Deschiderea adunării prin președinte. 4) Constatarea membrilor presenți și legitimarea celor absenți, conform §-ilor 13 și 22 din statute. 5) Cetirea proceselor verbali luate în adunările ordinare de tómnă și primăvară, și alegerea a 2 membrii pentru verificarea acelora. 6) Raportul președintelui despre dispositiile făcute pentru incasarea taxelor restante. 7) Inscrierea membrilor noi și incassarea taxelor curente. 8) Raportul cassarului. 9) Votarea preliminariului de spese pe anul 1902/3. 10 Raportul comisiunei esmisă în adunarea de tómnă pentru rênduirea bibliotecei.

11) Esmiterea unei comisiuni pentru censurarea raportului cassarului. 12) Disertațiune ținută de Ioan Popuța învĕțător în Molosig. 13) Raportul comisiunei de sub punct 11. 14) Critisarea disertațiunei și a prelegerei practice. 15) Statorirea locului și timpului pentru proxima adunare. 17) Eventuale propuneri. 18) Inchiderea adunării.

Mărgău, în 31 Octomvrie 1902.

Ioan Mango, președinte — *Georgiu Tulbure*, notar.

Despărțămêntul *Făgăraș* al Reuniunii învĕțătorilor din archidiecesa gr. cat de Alba-Iulia și Făgăraș, își va ţiné adunarea de tómnă Duminecă în *9 Noemvrie* st. n. a. c. în *Cârția săsĕscă*, — la care avem onóre a invita pe P. T. membrii, precum și binevoitorii școlei, pe lângă următorul program:

1) Invocarea sfântului spirit órele 7 a. m. 2) Deschiderea ședinței. 3) Constatarea membrilor de față. 4) Prelegere practică din comput, — ce va fi la rênd — cu elevii școlei locale, prin inv. Niculae Diatcu. 5) Alegerea comisiunilor: pentru aprecierea prelegerii de model și a disertațiunilor precum și a incassării taxelor. 6) Cetirea disertațiunei din „Stupăritul ca isvor de venit al învĕțătorilor" prin Dionisie Stănuleț. 7) Cetirea disertațiunii de cuprins pedagogic, prin inv. D Negrea 8) Cetirea protocolului din adunarea trecută. 9) Rapórtele comisiunilor. 10) Propuneri. 11) Stabilirea locului adunării de primăvară și numirea persónelor, cari vor prelege și diserta. 12) Alegerea a doi membrii verificători. 12) Alegerea biroului pe un nou period. 14) Inchiderea ședinței.

Șinca-veche, în 1 Novemvrie 1902.

Presidentul: *Ioan Pop* înv. dir. — Secretarul: *Octavian Pop* învĕț dir.

Surparea unei biserici.

Ni-se atrage atențiunea asupra următórei comunicări publicată de *„Mai mulți Telceni"* în „Fóia Pop." din Sibiiu, cu rugarea de a-i da loc și în fóia nóstră.

In 13 a lunei curente poporațiunea greco-catolică a comunei *Telciu* (lângă Năsĕud) a avut marea nenorocire de a fi martoră oculară la o grea lovitură pentru dênsa. Falnica clădire a bisericei la a cărei edificare s'a început acum sunt trei ani, la órele 12 din di s'a surpat aprópe jumĕtate, cu un vuet puternic și asurditor, al cărui echo trist a rĕsunat prin tóte văile și în tóte inimile bine simțitóre ale acestei comune. Vieți omenesci nu au cădut victimă acestei întêmplări dureróse și nenorocite pentru noi, căci înainte numai cu o oră de a se surpa, bieții lucrători ca prin minune și presimțind catastrofa s'au depărtat din internul bisericei și de pe alașurile, ce stau la o înălțime de 26 metri. Marea nenorocire s'a prevĕdut cu sĕptĕmâni înainte, fiind crepate pedestalele ce susțineau cupola în mai multe locuri. Senatul bisericesc din acésta causă a și chemat un profesor de la politechnicul din Pesta, rugându-l a se pronunța asupra pericolului ce amenință zidirea, încă în timpul când se mai putea ajuta. Cu mare durere sufletéscă a trebuit sĕ audim din gura aceluia cuvintele deprimătóre pentru noi, că întreprindĕtorului nostru nu i-a fost ertat a conduce clădirea singur, ci numai prin un architect, care l'a și avut intreprindĕtorul, dară care nu s'a presentat numai de câte-va ori la fața locului, și pe timp fórte scurt. Comuna bisericéscă avea sĕ solvéscă întreprindĕtorilor*) suma de 140.000 pentru acéstă clădire, din care sumă au și primit 80,000 coróne.

De la începutul clădirii senatul a avut de a întîmpina multe nĕcasuri și neplăceri cu întreprindĕtorii, cari folosindu-se de paciența și în parte de nepriceperea nóstră, fără a observa condițiunile contractului au întrebuințat la clădire tot felul de material slab și necorespundĕtor, cu tóte că senatul ca comitet de clădire i-a făcut tot-déuna atenți, dér, durere, fără nici un resultat. Aceștia spriginiți de unul séu doi membri din sînul senatului nu au urmat sfaturile bune ale ómenilor cu tragere către biserică, cu tóte că aceștia au întrebuințat tóte mijlócele legale spre a-i constrînge la respectarea condițiunilor de clădire și întrebuințarea de material bun, și acuma resultatul neascultării lor este ruina nóstră materială și neîncrederea poporului față de conducĕtorii sĕi. Cei cu musca pe căciulă se încércă a arunca vina surpării pe greutatea cupolei, accentuând mereu, că aceea trebuia lăsată afară cu totul. Ba unii ómenii de valóre încă și-au luat ostenéla a se esprima astfel, că de ce trébă este la un sat ca Telciul o biserică cu cupolă. — La toți aceia le dăm modestul rĕspuns pe acésta cale, că comuna bisericéscă Telciu, basată pe forțele ei materiale, a vrut sĕ cládéscă o biserică, care sĕ fie fala Românilor, în genere, și a credincioșilor în special. Nu cupola ne-a causat catastrofa tristă, ci aceia cari au spriginit pe întreprindĕtori la lucrările și îndĕrĕtnicia, ce au arătat'o întotdéuna clădirei. Noi nu suntem chemați a ne da părerea decisivă asupra acestei împrejurări, nefiind ómeni pricepĕtori în arta clădirei.

Senatul bisericesc în ședința sa de la 15 Octomvrie st. n. a. c. sub presidiul reverendis. domn vicariu Ciril Deac din Năsĕud a ținut o ședință, în care a hotărît, că numai decât sĕ fie chiemată o comisiune de pricepĕtori și judecătoréscă, care ne va lămuri asupra causei nenorocirei. Spre scopul acesta s'a și trimis o comisiune la Bistrița în persónele notarului cercual și a cassarului comunal, care este și curatorul primar al bisericei. — Ei și-au făcut datorința, dér durere, că părintele Grigore și cu mai câți-va membri interesați în causă, nu au așteptat resultatul comisiunii, ci au convocat o altă ședință pe diua de 18 Octomvrie în care au ales altă comisiune în persóna capelanului din loc, care în diua de 19 a lunei curente s'a și presentat, după-cum spune la Bistrița cu rugarea de a eși afară primul inginer dela oficiul de edile regesc cu 2 architeceți. — Nu sciu până acum resultatul mergerii acestuia.

Nu scim până acum ce pași se vor face din partea autorităților bisericesci și politice în aceste afaceri pentru a sana rĕul de care sufere comuna acésta, atâta scim că poporul vĕdênd iregularitățile și pĕcatele celor chemați a-i lumina în o bună diminéță sătul de tóte, și adus la desperare va recurge la mijlóce desperate, de care Dumnedeu sĕ ne feréscă. — Atragem atențiunea Rev. domn vicar asupra celor-ce au sĕ se desvolte la noi și până când încă nu e târdiu, sĕ întrevină în tóte ce privesce afacerile bisericei prin o cercetare minuțiósă și pe cei vinovați sĕ-i tragă la rĕspundere. — Ér noi Telcenii cu capetele descoperite înaintea ruinelor ce acopere munca nóstră de deci de mii sĕ nu desperăm, ci din contră punêndu-ne de nou speranța în Dumnedeu și puterea lui sĕ cercăm tóte mijlocele de a ne reculege din perplesitatea în care am cădut și cu curagiu nou și invocarea ajutorului dumnedeesc sĕ începem din nou la muncă, dér trebue sĕ fim înțelepți ca șerpii și uniți în cugete și simțiri. Sĕ urmăm sfaturile înțelepte ale binevoitorilor noștri și sĕ pretindem fără reservă pedepsirea culpabililor și ómenilor fără suflet....

*) După informațiunile, ce ni-se dau, intreprindĕtorii sunt d-nii Stefan Oltean și fiiul sĕu Emil, ambii mĕsari de meserie, cu locuința în Blașiŭ. Mulți nu-și pot esplica, cum li-a dat comuna bisericéscă o lucrare așa de mare și cum a putut Consistoriul din Gherla sĕ aprobe contractul?

Serate de ale meseriașilor români.

Deși cu toții obosiți de uriașa muncă sĕvêrșită în causa esposiției industriale și a frumóselor și înălțătórelor sĕrbări împreunate cu esposiția — cei grupați în jurul „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu", s'au întrunit Joi în 20 Octomvrie n. c. la a 10-a ședință literară. Presidentul Reuniunei d-l *Tordășianu*, aducênd bine meritate elogii tuturor meseriașilor, cari au ostenit ca esponenți, apoi membrilor din sînul Reuniunei, harnicilor și de toți lăndaților diletanți, cum și călușerilor, cari fără escepție cinste au făcut reuniunei, pune în vedere, că deși ar fi timp, ca după munca obositóre de mai multe sĕptĕmâni sĕ ne gândim la mult tignita odihnă — noi în deosebi, cari conduși trebue sĕ fim de adevĕrul, că *„Tot cel ce nu progreséză regreséză"*, datorință avem a nu sta un moment pe loc, ci a munci, a relua ogașele pe cari înaintând sĕ putem ajunge la desăvîrșirea de toți dorită.

— Bine dici, dragul mamii. Le ia baba, pune un ștergar frumos în cap, ia'n basma acelea și se pornesce. Ajunge la pórta împĕratului. Impĕratul ședea în cerdacul cel înalt. Vede împĕratul cum se lupta cine-va cu dênsa, n'o lăsa sĕ între. Impĕratul acesta era milostiv nu ca ista de pe acu. A gândit c'a venit sĕ céră ceva.

— Lăsați-o bre!

Când au audit porunca împĕratului...

— Cĕ vréi mătușă?

— Apoi prea — înălțate Impĕrate, am venit după un lucru mare.

— Ce fel, mătușă?

— Poftim întâiŭ colacii!

Vede împĕratul perele și merele de aur ș'a stat în mirare, sĕ vadă la o babă de a nóstre — cum la curțile lor sunt de acele.

— Feciorul meu vrea sĕ ia pe fata d-tale, Impĕrate.

Da împĕratu a stat o lecuță și pe urmă a gândit: Baba asta-i nebună!

— Décă feciorul tĕu — dice — până mâne diminéță în locul casei sale a face un palat ca al meu și-o grădină ca a mea c'o cărărușe de pomi pân' la curtea mea și 'n fie-care pom sĕ cânte pasĕrile, eu i-oiŭ da fata.

— Rĕmâi sănĕtos Impĕrate, — și se întórse înapoi femeia.

— Ian, dragu mamii ce o dis.

— Bun, mamă, le fac până mâne. Șterge cheia și ér vin cinci ómeni de fier.

— Ce vrei stăpâne?

— Până mâne diminéță sĕ fie un palat tot de sticlă și poleit cu aur și sĕ fie o cărărușe despărțită prin pomi și unii pomi sĕ înfloréscă, unii sĕ înfrundéscă, unul sĕ-i pice frunda, sĕ nu fie doi de-un fel. Și cărărușa sĕ fie de catifea și iérba de catifea și la fie-care pom sĕ stea câte un soldat cu sabia scósă și pasĕrile sĕ cânte așa de frumos, sĕ nu pótă durmi Impĕratul și fata 'mpĕratului!...

E! mai era mult până 'n diuă și tóte erau gata.

Impĕratul diminéța când se trezesce dice fetei: „De când sunt în palatul ista, cum ne-o cântat paserile acum nu ni-o cântat nici-odată (că el nu s'o așteptat la aste, el gândia că pasĕrile din grădina lui cântă.

Când iese afară și vede, dice: „Bre, mare putere are omul ista".

Băietul dice: „Du-te mamă și cere-i fata ca sĕ mi-o deie!" Se duce baba la 'mpĕratul, da el tot o purta cu vorba, că nu era sĕ-și dea fata după d'aștia. — „Apoi mătușă, de adi într'o sĕptĕmênă, décă o veni o trăsură de aur și cai cari ori mânca jeratec și-or bea pară, i-oi da fata". Da fata voia sĕ se cunune tocmai în diua ceea dup'un alt Impĕrat.

— I-oi face, mamă, și asta. Aude el un vuet mare strașnic pe-afară. Óre ce s'aude mamă?

Dicea ea: se mărită fata Impĕratului!

— Cine-o ia?

— Cutare fecior de împĕrat.

— Vedi dragul mamii, numa m'ai făcut de rîs.

— Ia lasă mamă, că tot are sĕ mi-o dea. Ia el cheia și o șterge. Dér era érnă Și vine omul cel de fier.

— Ce vrei stăpâne?

— Fata 'mpĕratului se cunună astădi. Când or durmi sĕ iei pe mirele ei, sĕ-l pui afară și pe mirésă s'o pui într'o pivniță și 'n zori de di sĕ-i aduci pe amêndoi în casă.

Diminéța întră împĕratu 'n casă. Ei, dragii tatii, cum ați durmit? Dice el: Mie tată tare mi-a fost frig. — Ba zĕu, eu nu sciu unde eram, că căutam s'aprind lumînarea și nu găsiam și nu era nici pat, nici cămin.

— Ați visat!

— Da cum dracu, tată, că mie buricele mi-a înghețat la degete.

— Eu nu-mi simt sufletul.

— Ce n'ați dis sufragiului s'aprindă focu? Nu va mai fi nimic!

(Va urma).

Acum, că am trecut peste frumósele sërbărĭ de bucurie datorite ostenelelor amicilor şi binevoitorilor causei celor 2 Reuniunei aranjatóre ale esposiţiei, cuvine-se sĕ ne pregătim a procura bucurie şi mângăiere şi sĕracilor noştri. Darurile de Crăciun adunate şi împărţite de noi în anii premergĕtorĭ, balsam vindecător au fost pentru inimile îngheţate ale sĕracilor noştri. Societatea nóstră întrégă a jertfit mult pentru-ca Reuniunea nóstră şi în acéstă direcţiune sĕ fie la misiunea înălţimei sale.

Intraţĭ în ordinea de ḑi notarul Reuniunii d-l Ioan *Apolzan* cetesce bogatele sumare ale şedinţei administrative din luna Octomvrie c., carĭ sunt urmărite cu viuĕ atenţiune. Corul bine instruit şi disciplinat al clericului Augustin *Bena* esecută cu precisiune o composiţie corale de-a domniei sale. d-l Filimon *Delorean* sodal cismar, cetesce şi produce multă voe bună cu bucata „Popa şi sfinţii" de Sandu Pungă-gólă. D-l Bena esecută după acésta mai multe arii drăgălaşe la pianul nostru. Micuţa *Aniţa* fiica mai mică a d-lui Lazar Praşca, ne-a pus pe toţĭ în uimire cu declamarea poesiei „Limba mea", de Nicu Stejerel. Aplause prelungite au însoţit pe mica declamatóre.

Corul pedagogilor condus cu dibăcie de domnul Vasile *Popa*, preparandist în cursul III-lea, ne-a înălţat apoi inimile prin esecutarea a douĕ composiţii. D-l Filimon Delorean a mai cetit cu mult haz bucata „Ţiganul sfânt", de Sandu Pungă-gólă, autor predilect al sĕu.

Punctul final a revenit corului d-lui Augustin Bena, care ne-a lăsat dulcĭ şi plăcute impresii.

Presidentul mulţumind tuturora şi învitând la a XI-a şedinţă literară, la órele $10^1/_4$ declară şedinţa închisă.

Ciupag.

Literatura.

„*Teologia pastorală*", de Dr. *Isidor Marcu*, canonic metropolitan. Volumul I. *Didactica pastorală.* Cu aprobarea Preaveneratului ordinariat archiepiscopesc gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş. Blaşiŭ 1902. Tipografia seminariului archiediecesan. Preţul *4 cor.* Pentru *România* 4 lei 50 b.

In limba română literatura teologică nu a fost cultivată pănă acuma aşa de intensiv, cum o vedem acésta la alte naţiunĭ în special la Germanĭ şi Francesĭ. Cu deosebire lipsa unei opere sistematice din disciplina teologiei pastorale se simţia fórte mult. Cu o viuă plăcere anunţăm decĭ apariţia unui volum 8° mare de peste 400 pagine, eşit din condeiul laboriosului şi eruditului rector seminarial din Blaşiŭ, d-l Dr. *Isidor Marcu* Teologia pastorală a d-lui canonic este destinată în prima linie ca manual pentru candidaţii de preoţĭ, studenţii în teologie, dér va fi de mare folos pentru orĭ care preot, şi ca atare umple un gol simţit în literatura nóstră teologică. Clerului din archidiecesa de Alba-Iulia este recomandată cartea acésta prin circulara Nr. 5730.

„*Sunt persecutaţĭ Evreii în România?*" O broşură de 47 paginĭ. cuprindênd magistralul discurs al d-lui *I. G. Bibicescu*, locţiitor de primar, pronunţat în şedinţa de la 2 Octomvrie v. a consiliului comunal din Bucurescĭ. — Noi am publicat un estras din acest discurs, cine vré sĕ-l citéscă în întregime, îl póte procura de la Tipografia „Voinţa Naţională", Str. Brezoianu Nr. 161 Bucurescĭ.

„*Memorialul*" reuniunei învĕţătorescĭ gr. cat. „*Mariana*", în Năsĕud 1876—1901 publicat din incidentul serbării iubileului de 25 anĭ a activităţii sale. Redactat din însărcinarea adunării generale de către comitetul reuniunei. Năsĕud 1901. *Preţul 3 coróne.*

Publicaţiunea acésta va fi cetită cu mult interes de toţĭ aceia, carĭ urmăresc desvoltarea instrucţiunei publice românescĭ din Transilvania. In acéstă direcţiune Năsăudenii au mers tot d'auna înainte cu bun esemplu. In „Memorialul" de mai sus vedem oglindându-se activitatea zelósă a reuniunei *Mariana* pe timp de un pătrar de veac. Pe lângă diferitele rapórte „Memorialul" conţine biografiile lui Ioan Marian, Maxim Pop, Grigore Moisil, I. Jarda Iacob Pop, Dr. Ioan Pop, Cosma Anca, M. Domide. Isidor Titieni, Stefan Utálea, Al. Silasi, I. Rotariu. Petru Tofan, şi Iuliu Pop. Memorialul cuprinde mai multe tablourĭ şi are în formatul 8° mare 162 paginĭ.

— In editura librăriei H. Zeidner din Braşov au apărut următórele cărţĭ:

I-a carte de cetire a copiilor séu *Abcdarul* ilustrat pentru clasa I primară, de St. C. *Alexandru.* Carte aprobată de Consistoriul din Caransebeş. Preţul 40 b. — A doua carte pentru *deprinderea limbei maghiare* în şcólele poporale române, de Franc sc Koós şi V. Goldiş. Un esemplar legat 50 banĭ. — Elemente de *Fisică* pentru şcólele poporale, de Ioan *Daru*, cu mai multe figurĭ. Ediţia VI-a Un esemplar legat 60 banĭ. — Caiete de desemn nr. 1 şi 2 à 20 banĭ esemplarul.

In aceaaşĭ librărie se găsesce de vêndare celebrul roman „*Quo Vadis*" de *Sienkiewicz*, cu preţul de 4 coróne.

Prăsirea pomilor din sĕmênţă şi ingrijirea pădureţilor.

Cel mai practic mod pentru prăsirea pomilor, este prăsirea lor din sĕminţe. Calea acésta însaşĭ natura a arătat'o odinióră ómenilor. Sunt, nu-i vorbă unele metóde de prăsire, precum: prăsirea din sade, butaşi, pui, etc, dér acestea fiind inventate de ómenĭ, se şi numesc metóde măestrite.

Prăsirea pomilor din seminţe se face de oparte, ca sĕ avem păduretĭ tinerĭ, sănĕtoşĭ şi potrivitĭ pentru altoit, de altă parte, ca sĕ crescem pomĭ nealtoiţĭ, potrivitĭ pentru a-i transplanta la timpul sĕu în grădină, unde mai târḑiu vor aduce ródă.

Spre scopul întâiŭ vom sĕmĕna: sîmburĭ de mere, pere, gutui, cireşe, vişine, etc., ér spre scopul al doilea, sîmburĭ de prune. nucĭ, alune şi persecĭ.

La sĕmĕnatul sîmburilor sĕ fim cu luare aminte, ca aceia sé fie próspeţĭ şi sănĕtoşĭ, căcĭ la din contră tótă ostenéla e zadarnică, mai ales că sîmburii de mere şi pere după 2 anĭ îşĭ pierd puterea de încolţire, ér cei cu cója tare, deja după un an. Ba chiar şi sîmburii próspeţĭ, décă nu sunt manipulaţĭ cum trebue, îşĭ pierd puterea de încolţire. Aşa d. e. la facerea oţetului séu vinului, décă sîmburii n'au fost scoşĭ îndată şi spălaţĭ de rĕmăşiţele cărnóse, ci se lasă mai mult timp împreună cu acelea, îşĭ perd puterea de încolţire. Tot aşa la fierberea rachiului de prune, cireşe séu vişine, sîmburii rĕmaşĭ în cazan, după fierbere deja şĭ-au perdut puterea de încolţire.

Sîmburii de prune şi cireşe se pot sĕmăna împreună cu fructul, după-ce acesta a fost strivit mai întâiŭ, pentru-că partea cărnósă servesce la început ca nutremênt păduretului.

La adunatul sĕminţei sĕ fim cu luare aminte la următórele: tot-déuna sĕ o culegem de pe pomĭ tinerĭ, sănĕtoşĭ, bine desvoltaţĭ. Sĕmênţa pentru prăsirea pădureţilor ce voim a-i altoi mai târḑiu, e mai bună de la pómele pădureţe, pe când pentru pomiĭ ce vor rĕmâné nealtoiţĭ ca la prunĭ nucĭ şi alune, sĕ se culégă totdéuna de pe pomii cei mai productivi şi frumoşĭ.

Timpul sĕmănatului ni'l arată însaşĭ natura, aşadéră când pómele sunt cópte şi sĕminţa ar cădé şi s'ar împrăscia dela sine.

In înţelesul acestora decĭ timpul sĕmănatului ar fi vara şi tómna. Numai cât pentru unele soiurĭ de pomĭ, carĭ au fost aduşĭ la noi din ţĕrĭ mai călduróse ca d. e. vişinele, cireşele, duḑii şi caişii, sĕmănatul de vara, când adecă frunḑele lor sunt cópte, e nepotrivit, de óre ce răsădind pănă în tómnă, planta tînĕră nu va putea resista gerului de iérnă şi ar degera.

Mai bine e dară sĕ sĕmĕnăm tómna târḑiu când sĕmînţa nu mai póte rĕsări pănă în érnă, séu apoi amânăm sĕmĕnatul pe primăvara.

In cas, că din una séu altă causă am amânat sĕmĕnatul pe primăvara, atuncĭ semênţa o sĕmĕnăm în modul următor.

Punem pe fundul unui vas de lut séu lemn, năsip de grosimea unui deget, punem apoi un rênd de sĕmênţă, şi var, un strat de năsip şi unul de sĕmênţă pănă ce în chipul acesta am umplut vasul. Acesta apoi acoperit cu un capac, îl aşeḑăm în pivniţă séu în o grópă de 50–60 cm afundă, pe care în urmă o umplem cu pămêntul scos.

Se înţelege că locul va trebui însemnat cu un pociumb séu alt ceva. Lucrul acesta tot-déuna sĕ se facă în lunile Noemvrie şi Decemvrie; mai târḑiu séu mai curênd nu e consult.

Primăvara îndată ce am observat, că sĕmênţa a început a încolţi, o scótem şi o sĕmĕnăm

Şcóla de sĕmĕnat trebue sĕ aibă o posiţiune apĕrată de vênturile recĭ de nord, aşa-déră deschise spre miaḑă-ḑi-rĕsărit. Pămêntul sĕ fie adênc şi mănos; de aceea înainte de a sĕmĕna, trebue bine gunoit cu gunoiŭ putred şi cenuşe. Gunoiul próspĕt nu e bun.

După-ce l'am săpat cu arşĕul (şpadelul) la o adêncime de 35—40 cm. şi greblat bine, îl împărţim în straturĭ de câte 130 cm. lăsând printre straturĭ cărărĭ de 15 cm. lăţime.

Sĕmĕnatul sĕ se facă în rêndurĭ, pentru-că în casul acesta atât plivitul, cât şi săpatul e mai uşor şi spornic. Sĕmănatul în şirurĭ se face astfel, că întindem sfóra de alungul stratului şi tragem pe lângă ea cu un pociump un părăuaş. Adêncimea părăuaşului atêrnă de la soiul seminţei. Pentru sêmburii cu cója móle ajunge o adêncime de 3—4 cm., pe când pentru cei cu cója tare trebue o adêncime de 5—6 cm. şi pentru nucĭ de 7—8 cm.

După isprăvitul sĕmĕnatului, umplem părăiaşele cu gunoiŭ putred orĭ compost mĕrunţit. E fórte bine décă întreg stratul sĕ presară cu astfel de gunoiŭ, căcĭ acesta va împedeca scorţoşirea pămêntului şi dă nutremênt din belşug pădureţilor.

Se întêmplă, că în ernile cu zăpadă multă, şórecii fac marĭ stricăciunĭ prăpădind sĕmênţa din straturĭ întregĭ. In astfel de casurĭ presărăm pe straturĭ var nestins séu cenuşe. Unii pomologĭ, pun sĕmênţa înainte de sĕmĕnat vr'o 2—3 óre în must de gunoiŭ, a cărui miros neplăcut depărtéză cât-va timp şórecii. In contra păsĕrilor numai aşa ne putem apĕra, că acoperim straturile pănă la rĕsăritul sĕmênţei, cu mărăcinĭ.

(Va urma). *A. Boldor.*

Folosul şi dauna pasĕrilor.

Mottto: Privitĭ la pasĕrile ceriului, că nu sémănă, nu seceră, nicĭ nu string în jigniţele lor şi Dumneḑeu totuşĭ le pórtă de grijă. Ev. Mateiŭ c. 60 v 26.

Sub titlul de mai sus a apărut în editura ministrului de agricultura o carte de 18 cóle de tipar, cu 100 figurĭ şi 83 specii de pasĕrĭ, scrisă de Otto Hermann, pe care o póte căpĕta de cinste fie-care învĕţător preot, séu notar, care se adreséză prin o corespondenţă la despĕrţămêntul al VII-lea din acel ministeriu.

In partea a doua se cuprinde înţelesul din graiul pasĕrilor, cum ar fi la noi: „Cucurigu! boerĭ marĭ, daţĭ punguţa cu doi banĭ". In partea a treia se tractéză despre folosul pasĕrilor în deobsce, ér în partea a patra se tractéză despre viéţa familiară a pasĕrilor şi despre graiul lor din familie. In partea a cincia se tractéză despre călĕtoria pasĕrilor. In partea a şésa despre nutrirea lor din partea omului, ér în partea a şéptea se numesc deosebitele pasĕrĭ, pe carĭ le cunósce şi poporul. In partea a opta se descrie fie-care specie de pasere, arătându-se tot-odată şi folosul fiecăreia deosebit. Partea acésta voim sĕ o facem cunoscută şi cetitorilor acestei foi. Astfel vom începe cu:

Vulturul, care se mai numesce şi craiul pasĕrilor, aduce folos omului prin aceea că consumă tóte mortăciunile (hoiturile), pe carĭ le află împrăsciate pe câmp şi numai când nu află de acelea, îşĭ ia refugiu la prada vie, care constă din pui de iepurĭ, căprióre, vulpĭ. lupĭ, miei, ş. a. Vulturul cu grumaḑii pleşuvĭ se numĕră între pasĕrile folositóre, ér cel cu pene pe grumaḑĭ, între cele stricăcióse.

Uliul consumă o mulţime de şórecĭ, şopârle şi şerpĭ, dér fiind-că une-orĭ omóră şi mănâncă şi puii de găină, ba une-orĭ chiar şi găinele mai marĭ, se numĕră între pasĕrile stricăcióse.

Vindereul consumă numai la o mâncare câte 20—30 de şórecĭ de câmp. Afară de aceştia mai consumă sumedenie de omide, insecte, şi ouĕle acastora. De aceea cu drept cuvênt el e numĕrat între pasĕrile folositóre.

Buhele, carĭ sunt de mai multe specii şi mărimĭ, sunt cele mai folositóre pasĕrĭ economului, de óre ce de când înseréză, pănă dimineţa când se crapă de ḑiuă, nu fac alta de cât prind şórecĭ, insecte şi fluturĭ de nópte. Acésta o pot face ele cu atâta mai vêrtos, că au penele moi şi astfel nu fac larmă prin sborul lor. O părече de buhe e în stare într'o singură nópte sĕ prindă şi sĕ ducă în cuibul lor câte 11 şórecĭ de câmp şi pănă la 100 insecte şi fluturĭ de nópte. Buhele încă sĕ numĕră între pasĕrile folositóre economului.

Corbul este o pasĕre, care răpesce mai cu sémă ouĕle şi puii altor pasĕrĭ mai micĭ de prin cuiburĭ, ér când nu află de acestea, caută şi mortăciunĭ, pe carĭ le mănâncă cu plăcere, ca şi vulturul. El mai consumă şi o mulţime de vermĭ şi insecte, pe carĭ le póte prinde de pe pămênt. Afară de acestea îi place sĕ răpéscă şi sĕ ducă în cuibul sĕu tot felul de obiecte sclipicióse, precum sunt: banii, inelele, sculele sclipicióse ş. a. Corbul încă se numĕră între pasĕrile stricăcióse.

Ciorile şi cioicele se numĕră de asemenea intre pasĕrile stricăcióse, de óre-ce fac daună însemnată economului în cucuruzul sĕmĕnat primăvara şi tómna pănă când se cóce, dér ele aduc şi óre-care folos prin aceea, că stîrpesc o mulţime de omide şi insecte de pe fênaţe şi după brazdele plugului, pe unde se pot vedé adese-orĭ cu prilegiul aratului.

Ţarca (coţofana) încă se numĕră între pasĕrile stricăcióse, de óre ce răpesce ouĕle de prin cuiburile de găinĭ şi de pe la alte pasĕrĭ, dér ea aduce şi óre-care folos prin aceea, că stîrpesce o mulţime de insecte, omide şi vermĭ.

Cucul se numĕră între pasĕrile folositóre economului, de óre-ce el mănâncă cele mai multe insecte stricăcióse şi omidele acestora. Cucul nu-şĭ face cuib ca celelalte pasĕrĭ, unde femeiuşca sĕ pótă cloci, ci acésta de regulă îşĭ pune ouĕle în cuibul acelor pasĕrĭ, ale căror ouĕ sémĕnă cu ale ei, aşa că biata pasĕre nesciind cele întêmplate, de-odată cu ouĕle ei clocesce şi scóte pui şi din cele de cuc Cu tóte acestea, deşi puii eşiţĭ din asemenea ouĕ sunt fraţĭ maşterĭ, pasĕrea respectivă nu-i alege, ci la toţĭ le dă de-opotrivă de mâncare pănă ce cresc de pot sbura din cuib. Cucul îşĭ strigă tot numele sĕu, dér printre cântat mai are şi un graiŭ de rîs.

Gheunoile, carĭ încă sunt de deosebite specii şi mărimĭ, se numĕră între pasĕrile cele mai folositóre pomilor şi arborilor. Ele se urcă cu o iuţélă de admirat cu deosebire pe arborii şi pomii mai bĕtrânĭ, tot-déuna de din jos în sus. Bat cu ciocul lor cel tare, ca cu un ciocan în scórţa lemnului bĕtrân, sub care se incuibéză o mulţime de insecte, pe carĭ prin ciocănitul acela, le alungă către vêrf, apoi ascultă rîcăitul lor şi acolo unde s'au grămădit apoi mai multe sparg scórţa şi cu limba lor cea lungă şi lipiciósă le adună cu o poftă mare pe tóte. Une-orĭ umblă şi pe pămênt, rîcăe muşinóele de furnicĭ, îşĭ bagă limba în acelea şi apoi şi-o trag încărcată de sacĭ şi furnicĭ, pe carĭ le înghit apoi cu multă plăcere. Cuibul şi-l fac prin scorburile arborilor, pe carĭ le găuresc une-orĭ şi pănă la 15 centimetri de afund, şi acolo îşĭ depun apoi ouĕle lor albe în numĕr de 6—8.

Capintorsură se numesce aşa, pentru că îşĭ póte intórce capul în tóte părţile, se numĕră între pasĕrile folositóre economului. Ea sémĕnă încât-va cu gheunoile, dér pustiesce şi mai multe omide, insecte furnicĭ şi ouĕle acestora, de cât acelea.

Pupăza se numĕră între pasĕrile folositóre, pentru-că stîrpesce mulţime nenumĕrată de ouĕ, omide, păpuşĭ şi insecte.

Vrăbiile sunt pasĕrile, carĭ se pot vedé pretutindenea: în curte, în grădină, în câmp şi prin pădure, de unde adună cu deosebire primăvara sumedenie de gândacĭ de Maiŭ, omide şi fluturĭ, carĭ în lipsa lor aşa s'ar înmulţi de tare, încât ar nimici tótă róda pomilor. Pe lângă tóte acestea

ele se numĕră între pasĕrile stricăcióse plugăritului, fiind-că după-ce încep a-se cóce holdele, năvălesc pe ele, unde mai mult strică de cât mănâncă, de óre ce până sug sĕu scobesc un grăunţ, dobóră de pe spic alte trei-patru. Peste iérnă devin folositóre prin aceea, că adună şi stîrpesc sumedenie de grăunţe din buruenile de pe câmp şi grădinĭ.

(Va urma.)

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 7 Noemvrie. Profesorul Mocsári de la şcóla de fete din Körmend, care a întreţinut relaţii de amor cu fetele din şcólă, a fost condamnat de tribunalul din Sabaria (Szombathely) la doi anĭ şi jumĕtate temniţă.

Constantinopol, 7 Noemvrie. In vilaetul Monastir, districtul Castoriei s'a pornit o acţiune militară intensivă pentru prinderea şefului de bande Iancov.

Sofia, 7 Noemvrie. Generalul Zoncev s'a întors la Sofia. El afirmă, că revolta va continua la érnă, ér la primăvară va isbucni cu tótă puterea.

Mişcarea femenină.

O ligă pentru emigrarea femeilor s'a înfiinţat în Anglia după terminarea rĕsboiului cu Burii în scop sĕ se uşureze colonisarea femeilor din Africa de sud. Liga acésta face acum cunoscut publicului, că după o matură chibzuire a ajuns la hotărîrea, ca sĕ nu încépă cu trimiterea femeilor în Africa-de-sud înainte de 1 Octomvrie 1903. Relaţiunile în nouele colonii sunt încă atât de nesigure, în cât lipsesc cu totul condiţiunile primordiale pentru o colonisare sistematică şi folositóre. Preşedinta acestei ligĭ a primit de-ocamdată oferta guvernului din Canada, care înlesnesce emigrarea în acea colonie a fetelor şi femeilor, carĭ sunt pregătite pentru o emigrare imediată.

Femeile autóre din Aglia, carĭ scriu pentru teatru, au hotărît sĕ se separeze de bărbaţii dramaturgĭ şi sĕ înfiinţeze o „Reuniune a autorilor femeninĭ"

In fruntea mişcărei se află d-nele Railey, Clifford şi Craigie. In Anglia se află actualmente 30 de femei, carĭ scriu pentru teatru.

Diarele rusescĭ anunţă că dilele trecute s'a deschis primul gimnasiu de fete în Siberia, şi adecă în oraşul Tomsk. Acéstă şcólă este susţinută prin contribuţiunĭ particulare.

In ultimul an au dobândit titlurĭ de licenţiate la universităţile din America, aprópe 5000 de femei. După comunicările oficiale ale guvernului central din Washington, în ultimul deceniu (1890—1900) a crescut numĕrul studenţilor cu 60 la sută, ér al studentelor cu 148.

In oraşul Buffallo exercită actualmente medicina vre-o 50 de femei doctorese. D-şora dr. Bender este inspectóre a şcólelor populare şi se bucură de stima cetăţenilor din causa purtărei ei exemplare şi a zelului ce-l pune în exercitarea funcţiunei. Partea cea mai mare a acestor femei medicĭ şĭ-au făcut studiile la facultatea de medicină din Buffalo.

Diarele din New-York afirmă, că guvernul statului New-sud-Wales va supune decisiunei femeilor chestia dreptului de vot al femeilor.

Autoritatea de control din secţia asupra educaţiunei din New-York a hotărît sĕ înfiinţeze o şcólă technică superióră, cea dintâiŭ instituţiune de felul acesta din acel oraş.

La „Cornell University" s'au înscris 3 femei, carĭ voesc sĕ absolveze studiul pentru cariera ingineriei.

Arborele de miere.

Pe cóstele rĕsăritene ale marei insule Sumatra, Sultanii indigenĭ dau cu chirie terenurĭ colonilor europenĭ punêndu-le însĕ óre-carĭ clause, precum între altele şi clausa de a nu tăia nicĭ un arbore fructifer ce s'ar afla pe terenul închiriat.

Intre arborii fructiferĭ ai Sumatrei, sunt şi arborii de miere, astfel numiţĭ din causă că albinele îşĭ ascund mierea printre ramurele lor, făcêndu-le în acest mod, un isvor de bogăţie. Arborele de miere ajunge fórte adesea până la înălţimea de 36 metri, ridicându-se d'asupra celorlalţĭ arborĭ din pădure şi avêud un trunchiŭ drept şi înalt de 30 metri de la basă şi până la prima ramură. Arborii de miere devin din causa dimensiunilor şi întinderei ramurelor, jenanţĭ şi compromiţĕtorĭ culturei pămêntului, şi de óre-ce, conform contractelor de închiriere, nu pot fi tăiaţĭ, colonii europenĭ, în tocmai ca creştinii evului mediu, considerându-i ca ereticĭ, îi ard. Arborele este susţinut de tóte părţile prin reazăme naturale. Când tótă vegetaţiunea terenului este tăiată şi uscată, se dă ordin sclavilor de a arde arborele de miere. Sclavii aduc lemne uscate şi le îngrămădesc în prejurul arborelui condamnat, făcênd moşoróe înalte de 3 metri. Un chibrit ajunge pentru a pune foc, şi sclavii îl întreţin până când focul a pĕtruns scórţa aprópe neinflamabilă a arborelui şi a ajuns la lemn. Arborele arde cu încetul şi apoi se rĕstórnă producênd un sgomot teribil ce se aude până la 2 kilometri în imprejurimĭ. Pentru a puté dĕrîma un arbore de miere trebuesc 12 dile şi chiar după-ce a fost rĕsturnat trunchiul tot mai continuă sĕ se consume timp de două lunĭ une-orĭ El arde în tocmai ca o ţigară şi privind prin trunchiul găurit ne produce aceeaşĭ impresiune ca şi când ne-am uita prin coşul unei uzine.

Pasĕrile depun câte-odată, în punctul unde se nasc ramurele sĕminţe de smochine, carĭ încolţesc şi produc fructe la acele înălţimĭ, pe când rădĕcinile descind paralel cu trunchiul arborelui de miere şi se înfundă în pămênt. Adesea îl învĕluesc atât de mult, în cât îl omóră. Se citéză casul când vroindu-se a se distruge un arbore de miere prin mijlocul espus mai sus rădĕcinile acestea au servit drept conducĕtóre focului, care cuprinse ramurele arborelui, şi intr'o nópte vêrful pomului se dĕrîmă cu sgomot, ér trunchiul continuă sĕ ardă în tocmai ca un far în timp de două noptĭ întregĭ. A trebuit o plóe torenţială, timp de mai multe dile, pentru a-se putea stinge cu desĕvêrşire.

Arborele de miere se numesce „twalang" în Sumatra şi „tapang" in insula Borneo. El aparţine leguminóselor.

Maimuţele întrebuinţéză adesea ramurile smochinilor părăsiţĭ ai arborelui de miere ca pe nisce scărĭ.

Un corespondent al unui diar engles citéză următórea întêmplare ce a vĕdut în insula Borneo:

Ducêndu-se într'o di, împreună cu un amic spre a vîna nisce pasĕrĭ carĭ aveau cuiburĭ pe un arbore de miere, găsiră în locul pasĕrilor, un trib întreg de maimuţe carĭ mâncau smochinile de pe un astfel de arbore. La vederea vênătorilor, maimuţele ţinură consiliu spre a sci cum sĕ scape.

Arborele de miere era isolat şi decĭ imposibil de a sări din un arbore pe un altul. La urmă maimuţele părură a-şĭ fi făcut planul, şi şeful lor începù a se scoborî în lungul rădĕcinilor smochinului părăsit, care fiind destul de marĭ îl acoperea aprópe cu totul de privirea vênătorilor. Apropiindu-se de pamênt, curiositatea fù mai puternică de cât înţelepciunea şi maimuţa se hasardă spre a privi pe vênătorĭ. Unul din vênătorĭ trase cu puşca şi maimuţa cădù mórtă. Se produse o mare fierbere pe arbore îndată ce celelalte maimuţe vĕdură mórtea fratelui lor. După mai multe ţipete şi mergerĭ într'o parte şi alta, maimuţele se deciseră; ele merseră agăţându se cu códa până 'în centrul arborelui, apoi cea mai mare dintre ele alergă până la estremitatea ramurei celei mai lungĭ şi sări jos. Nicĭ acéstă maimuţă nu scăpă de puşca vênătorilor, însĕ celelalte de astădată nu se mai opriră nicĭ ele, ci una după alta riscară a sări jos şi dispărură cu o mare iuţélă în păduricea cea mai apropiată Ele au sărit de la o înălţime mai mare de cât 27 metri.

MULTE ŞI DE TÓTE.

Cum dorm popórele?

Un european sĕu un american dórme bine când capul e culcat pe o pernă móle.

Japonezul dórme bine când îşĭ razimă capul de o bucată mare pătrată de lemn. Fără buturuga aceea ar durmi rĕu.

Chinezul ţine mult la acel pat, care e lucrat din lemn şi este astfel construit în cât vine fórte aprópe de pămênt. Dér aşternutul nu îi e prea móle. Pe când popolaţiunile de la Polul Nord n'ar puté durmi, până ce nu şi-ar întinde picióre1e cât mai mult posibil, locuitorii din ţĕrile tropicale se ghemuesc şi strîng picióre1e ca maimuţele.

Englezul se acopere cu mai multe plăpămĭ, dér fie ger afară, Englezul va durmi adesea cu ferestrile deschise. Rusul din contră îşĭ aşterne patul pe vatră. Dimineţa după-ce ese din patul cald, îşĭ face o bae rece ca ghiaţa. Laponesii au câte un sac de piele de renĭ şi nóptea se vîră în acest sac pentru a puté dormi. Indianul are şi el un sac, dér e mai subţire şi dórme în sac spre a se apĕra contra ţînţarilor.

*

Din viéţa lui Krüger.

Viéţa preşedintelui acum a devenit mai durerósă, dér partea, sĕ spunem astfel strălucită, dispare puţin câte puţin. Acum Krüger pórtă redingota şi jobenul. Aventurile s'au terminat; începe istoria. El mai are de a face cu barbarii, dér nu spre a lupta. În aceste tratative, este o anecdotă caracteristică.

Şeful indigen, Magato, în loc de a păstra neutralitatea promisă, dă ajutor Englezilor. Krüger însoţit de 7 ómenĭ, se duce sĕ-l găsésca în oraşul sĕu, unde în mijlocul a mii de ómenĭ înarmaţĭ, cu aspect înfiorător, îl întrébă cu hotărîre de ce nu se ţine de pacturile stabilite; şi cum Magato nu scie sĕ dea bune justificărĭ, el îl ia de braţ dicênd:

— Bine, aidem înaintea consiliului de resboiŭ.

Negrii, împrejur, fac un sgomot ameninţător şi pun mânile pe arme. Dér unul din ómenii, carĭ însoţeau pe Krüger întinde puşca spre Magato, declarând că décă cineva se va atinge de Krüger, Magato va cădé mort. Şeful indigen speriat, dă ordine ca supuşii sĕi sĕ se împrăscie; Krüger însĕ nu e satisfăcut, el vrea ca tot poporul sĕ asiste la intrevedere şi chémă pe barbarii desarmaţĭ.

Apoi, în faţa mulţimei, el dojenesce aspru pe Magato şi îşĭ impune condiţiunile sale, pe carĭ acesta le primesce.

Acésta se póte numi ultima aventură eroi-comică. De aci înainte trebue sĕ trateze cu Englezii, trebue sĕ trateze cu totul altfel. O singură dată Krüger s'a lăsat sĕ fie transportat de temperamentul sĕu: la Londra în timpul unei conferenţe diplomatice, sir Hercules Robinson desminte o afirmare a burului, strigând: „E o minciună!"

Burul se repede la dênsul şi l'ar fi bătut rĕu de tot, de nu interveneau ceilalţĭ diplomaţĭ!

Prima reuniune pentru înzestrarea fetelor şi copiilor fondată în anul 1863 în luna lui Octomvrie 1902: S'au înscris din nou 905 partide şi s'au plătit premii de zestre 42668 cor. 24 banĭ. De la 1 Ian. 1902 până la 31 Oct. 1902 numĕrul partidelor înscrise este 9787 şi suma plătită ca premii pentru înzestrare 521326 coróne 25 banĭ.

Anunţuri de căsĕtorie.

De la 31 Oct. până la 6 Nov. 1902.

1) Kraft Hugo Adolf ev. c. a. comerciant în Viena cu Würfel Kamilla Adela Hermina, rom. cat., domiciliată în Viena. 2) Bucur Găinaru, gr. or. lucrător cu Maria Vaspi. gr. or. amêndoi din Rêşnov. Fabian György rom. cat. agricultor cu Kerekes Anna rom. cat. din Jegenye. 4) Tartler Karl, ev. c. a. măestru zidar din Braşov cu Bruckner Anna ev. c. a. din Codlea. 5) Alexandru Gruia gr. cat. calfă de croitor cu Paraschiva Mamula gr. or. din Braşov. 6) Mihail Schenker ev. c. a. agricultor cu Anna Schenker ev. c. a. din Hundorf. 7) Henmann Iosef rom. cat. calfă de pitar din Braşov cu Schunn Maria ev. c. a. din Tălmaciul-mare. 8) Mezei György, rom. cat. maşinist în Sinaia cu Elena vĕd. lui Grigore Berbec născ. Cacăş gr. or. din Braşov.

Sosiţi în Braşov.

Pe diua de 5 Noemvrie.

Pomul verde: Hohl, Viena.

Europa; Smilovits, Gyó-Hollo, Berkovits, Gyó-St.-Miclauş; Brust, Sibiiu; Ungar, Pesta; Braun, Praga; Schorscher, Schnell, Schneider, Şĕrcaia; Handelsmann, Schubert, Hinknikl, Viena.

Grand: Prodanovits, Pesta; Szentpáli, Cluşiŭ.

Bucurescĭ: Roger, Lefkovits, Vary, Pesta; Dr. Fehérváry, Făgăraş; Solomon, M. Pocza.

Orient: Ionescu, proprietar, Bucurescĭ; Nachbar, Bucurescĭ; Orbán, Trencsin

Calendarul sĕptĕmânei.

NOV. (1902) are 30 dile. BRUMAR.

Dilele	Călend. Iul v.	Călend. Greg.
Dum.	27 S. m. Nestor	9 Teodor
Lunĭ.	28 S. m. Terenţiu	10 Andreiu
Marţĭ	29 S. m. Anastasia	11 Ep. Martin
Merc.	30 S. m. Zenobiu	12 Iosafat
Joi	31 S. ap. Stachie	13 Stanislau
Viner	1 Cosma şi Dam.	14 Iosefat
Sâm.	2 Mart. Anchidim	15 Leopold

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 7 Noemvrie 1902.

Mésura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	12	60
„	Grâu mijlociu . . .	12	—
„	Grâu mai slab . . .	11	90
„	Grâu amestecat . .	9	—
„	Sĕcară frumósă. . .	8	40
„	Sĕcară mijlocia. . .	8	20
„	Orz frumos	7	20
„	Orz mijlociu. . . .	7	10
„	Ovĕs frumos. . . .	5	20
„	Ovĕs mijlociu . . .	5	—
„	Cucuruz	10	80
„	Mălaiu (meiŭ) . . .	8	—
„	Mazăre.	17	—
„	Linte	14	—
„	Fasole	14	—
„	Sĕmênţă de in . . .	24	—
„	Sĕmênţă de cânepă .	7	—
„	Cartofĭ.	1	20
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	96
„	Carne de porc . . .	1	04
„	Carne de berbece. .	—	64
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt	44	—
„	Sĕu de vită topit	64	—

Têrgul de rîmătorî din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 3 Nov. n. de 43 250 capete, la 4 Novembrie au întrat 690 capete și au eșit 1063 capete, rămânênd la 5 Novembre n. un numěr de 46,829 capete.

Se notéză marfa unguréscă: veche grea dela 108—110 fil. tînĕrâ grea dela 114—115 fil., de mijloc dela ——— fil. usóră dela 113.114 fil. — Sêrbéscă: grea 115—116 fil., de mijloc 110—112 fil., ușóră 102—106 fil. kilogramul.

Cursul pieței Brașov.

Din 7 Novembre n. 1902.

Bancnot rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.94
Argint român.	„	18.80	„	18.88
Napoleond'orî.	„	19.04	„	19 07
Galbenî	„	11.20	„	10 30
Ruble Rusescî	„	2.54	„	—.—
Mărcî germane	„	117.25	„	—.—
Lire turcescî	„	21.40	„	21.50
Scris fonc. Albina 5%		101. —	„	102. —

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Se aduce la cunoscința onor. public că s'a deschis

Magasinul de coloniale al d-lui G. Rențla
în Strada Orfanilor Nr. 3,

unde se póte găsi cu *prețuri mai convenabile* ca orî unde în angro și în detail, mărfurî próspete și bune, ca: orezurî și cafele de tot felul, unt de lemn adevĕrat de masline de salată și de gătit, masline marî și micî, Sardele în cutiî, ceaî și altele.

4 părechi ghete — fl. 2.40

se vênd așa ieftin, din causa cumpĕrăreî de cantitățî marî 1 păreche ghete de bărbațî, 1 păreche de dame cu șinóre fasou cel maî nou, 1 păreche ghete de modă de bărbațî, 1 păreche ghete de dame cu passepoil elegante și usóre. — **Tóte 4 părechî cu fl. 2.40**

La comandă e de ajuns lungimea. Trimiterea per rambursă

Schuh Export
F. Windisch Krakau Nr. B/35.

Epilepsi.

Cine sufere de epilepsie, căreeî, de nervî sĕ céră brosura în privința acésta, se trimite **gratis și franco** dela **Schwanen-Apotheke, Frankfurt, a. M.**

Tinerul Nicolae Ión Stoian din Cernatu (Săcele) făcênd datoriî în diferite părțî se atrage atenția Onor. p. **a nu-l mai credita**, că părințiî **nu iau niciî o respundere** și niciî nu vor plăti.

1—2.(740) Părinții.

500 fl. plătesc celui ce va mai capĕta vre-odată **durere de dințî**, orî iî va mirosi gura, după ce va folosi

apa de dinți

a lui Bartilla, o sticlă **70 banî**.
(Pentru pachetare 20 filler deosebit)

Erezii A. Bartilla (E. Winkler)
VIENA, 19/I., Sommergasse 1.

Sĕ se céră pretutindenea apriat apa de **dințî** a lui Bartilla. Denunțărî de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se póte căpĕta, trimit 7 sticle cu 5 cor. 20 fil. franco; 16 sticle cu 9 cor. franco.

Se capĕtă în **BRAȘOV** la farmacia D-luî Victor Roth.

KWIZDA
Fluid restituțional

k. u. k. priv. apa de spălat caî — Prețul o sticla cor. **2.80** banî.

se întrebuințéză în grajdurile curțiî, precum și la miliție și la civilî de 40 de anî pentru întărire după strapațiî marî, precum și la scrintire, încordarea nervilor etc. Il face pe cal capabil de umblat, extra-ordinar la trenaj.

— Veritabil numai cu marca de sus. —

Se capĕtă în tóte farmaciile și drog. din Austr.-ung.

Deposit principal la
FRANZ JOH. KWIZDA
k. u. k. Oestr. k. Rumän. u. fürstl. Bulg. Hoflieferant.
Kreis-Apotheker KORNEUBURG bei Wien.

DEPOSIT de articole igienice. ! DEPOSIT de mărfurî de gumi din Paris.

J. REIF Specialist, VIENA
I., Brandstätte 3.
Prețurî curente în coverte închise franco și gratis
Trimiterea în provincie cu Rambursă.
Discreț. à K. 2, 4. 6, 8, 10 etc.

La stéua mare d'aur.

Prăvălie nouă, Librărie, Papetărie, Requisite de scris și desemn. Telefon Nr. 33.

Am onórea a aduce la cunoscința On. public din loc și împrejurime, că **am deschis pe piața acésta** și anume în **Strada porțiî Nr. 21** (în fosta prăvălie de tricotaj alui Georg Foith)

Magazin cu Librărie și Papetărie

unde se póte căpĕta afară de **produsele mele renumite de legătorie de cărțî** și **catastifurî, mărfurî de galanterie** din resortul legătoriei de cărțî, **Passepartoutes, tóte articolele, ce obvin în comerciul de hârtie** și **rechisiții de scris,** cu carî sunt bogat asortat.

În călĕtoria mea pentru aprovisionare în Budapesta și Viena am ales numai ce au fost mai **nou,** mai **frumos** și mai **bun**. Tot ce sĕ póte dori în specialitatea de

Confecțiunî de hărtie,

requisite de șcólă-, scris-, și desemn se póte căpĕta dela **prețul cel mai ieftin** până la cele mai fine și mai scumpe calitățî.

Comande pentru note și cărțî se efectuéză imediat. Legarea cărțilcr se esecută în atelierul meu recunoscut **solid și frumos.**

Pentru cadouri practice de **cadouri** ocasionale recomand **casete** cu **hârtie** de scris minunat de frumóse și ieftine, adjustate fórte modern. La dorință se póte imediat grava în aur numele și datumul.

Mare asortiment de **cărțî poștale** cu poesiî și fotografiî. **Albume** cu prețurî fórte ieftine.

Apelez la o cercetare numĕrósă semnez

cu tótă stima
Wilhelm Haydecker.

Str. porțiî nr. 21. (lipit de prăvălia d-luî H. Zintz.) Str. porțiî nr. 21.

Mare asortiment de cărțî poștale diferite felurî.

De autoritate concesionat.

Adresa de Telegrame: Konnerth-Brassó. **KONNERTH & C-o.** Telefon nr. 37.

Primul Birou de Agentură, Comisióne și mijlocirî,
în Brașov, Strada Orfanilor nr. 4.

Secția I. Mijlocirî de împrumuturî Hypotecare.

Recomandăm serviciile nóstre pentru mijlocirî de împrumuturî hypotecare pe case, bolde în oraș și la sate, cu dobândă mică, dela Institutul de „Credit Fonciar" („Boden-Credit-Anstalt") din Sibiiu, (cel maî vechiu institut cu scrisurî fonciere din Transilvania). Executarea: cu intabulația etc isprăvim noi, economisând spesele cele marî, celor ce solicită împrumuturî.

Secția II. Asecurărî.

Primim oferte de asigurărî pe viéță și pe rente, asigurărî de copiî, de zestre, servicii militare la cele mai marî și renumite institute din țéră și străinătate.

Secția III. Mijlocirî

Mijlocim cumpĕrărî și vêndărî de case, bolde și alte terene precum și intreprinderî industriale cu condițiile cele mai culante.

Mijlocim grabnic personal de serviciu și de lucrărî de orî și ce categorie.

Cu tótă stima:
1—3.(741). **Konnerth & C-o.**

Franselarie fină și de lucs,

precum și **pâne de casă** se capĕtă în fiecare di próspĕtă în **Brutăria**

WILHELM SCHMIDTS

3 Strada ațeî nr. 3, și în Str. Hirscher nr. 6.

La ESPOSIȚIA SPECIALĂ din LONDRA în 1902 premiat cu medalia de aur.

2—4 (735)

Haveloc și mantale de plóie Gumi.

Deposit de stofe cu pér lung ardelene.

Ne luăm voe a atrage atenția On. public din oraș și dela țéră, că noi afară de **haine gata pentru bărbațî** și **copiî** ținem un

deposit mare de postavurî
din țéră și streinătate.

Luăm comande pentru haine bărbătescî și de copiî după mĕsură, și garantăm **pentru croiala modernă** și **potrivită**, care se esecută după cele mai nouă fasóne.

Cu tótă stima
Depner, Roth, Westemean,
697.5—10. în edificiul „Spar Cassa" Strada Vămiî 3—5.

Paltóne blănite de postav și piele.

Mostre de postavurî la cerere franco.

Atelier nou dentistic.

Am onórea a aduce la cunoscința On. public că **am deschis**

Atelierul meu de technică dentistică
în Strada Vămii nr. 13,

și **execut orî și ce lucru** în branșa acésta după cel mai nou sistem **prompt și ieftin.**

M. Gizelt,
dentist
13. Strada Vămii 13.

3—4.(732)

„Gazeta Transilvaniei“ numěrul cu à **10 fil.** se vinde la librăria **Nic. I. Ciurcu** și la **Eremias Nepoții.**

ANUNCIURI
(inserțiunĭ și reclame)

sunt a se adresa subscrisei administrațiunĭ. In casul publicăriĭ unuĭ anunciu maĭ multe de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face maĭ de multe-orĭ.

Admi istr. „Gazetei Trans."